

Vergaderjaar 2013–2014

33 750 V

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2014

Nr. 10

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 14 november 2013

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 18 oktober 2013 voorgelegd. Bij brief van 12 november 2013 zijn ze door de Minister van Buitenlandse Zaken beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Eijsink

De griffier van de commissie,
Van Toor

Nr. 1

Vraag

Kunt u een overzicht geven van alle internationale organisaties die in 2012, 2013 en in 2014 financiering hebben ontvangen of zullen ontvangen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en/of het Ministerie van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking? Kunt u daarbij aangeven welk deel verplicht is uitgegeven en welk deel vrijwillig was?

Antwoord

De tabel biedt u inzicht in alle internationale organisaties die in 2012, 2013 en in 2014 een bijdrage hebben of zullen ontvangen voor zover nu bekend. Bij bepaalde multilaterale instellingen is aangegeven of het een verplichte en/of een vrijwillige bijdrage betreft.

Naam organisatie		
(ILO) INTERNATIONAL LABOUR OFFICE	V	C
AERAS GLOBAL TB VACCINE FOUNDATION		
AFRICAN DEVELOPMENT BANK		
AFRICAN WILDLIFE FOUNDATION		
AMREF NEDERLAND		
ASIAN DEVELOPMENT BANK – ADB		
AWIPA (ASSOCIATION OF EUROPEAN PARLIAMENTARIANS FOR AFRICA)		
BRAC (BANGLADESH RURAL ADVANCE COMMITTEE)		
CARE INTERNATIONAL		
DKT INTERNATIONAL GHANA		
EOF ASSOCIATION		
FAO FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION	V	
FIND – FOUNDATION FOR INNOVATIVE NEW DIAGNOSTICS		
GLOBAL FUND TO FIGHT AIDS, TUBERCULOSIS AND MALARIA		
HANDICAP INTERNATIONAL		
IBRD-INTERNATIONAL BANK FOR RECONSTRUCTION		
ICC		C
ICS – INTERNATIONAL CHILD SUPPORT		
IDA – HEAVILY INDEBTED POOR COUNTRIES DEBT INITIATIVE		
IDA – MULTILATERAL DEBT RELIEF INITIATIVE		
IFDC – INT. FERTILISER DEVELOPMENT CENTER		
IICD INTERNATIONAL INSTITUTE FOR COMMUNICATION AND		
IMF (INT. MONETARY FUND)		
INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION (IFC)		
INTERNATIONAL FUND FOR AGRICULTURAL DEVELOP.(IFAD)		
INTERNATIONAL HIV/AIDS ALLIANCE		
INTERNATIONAL NGO GROUP		
INTERNATIONAL PEACEBUILDING ALLIANCE-INTERPEACE		
IOM – INT. ORGANIZATION FOR MIGRATION.		
IPAS		
IPPF – INTERNATIONAL PLANNED PARENTHOOD FEDERATION		
ISA		C
ITLOS		C
OHCHR (OFFICE OF THE UN HIGH COMM. FOR HUMAN RIGHT		
ORGANIZATION OF AMERICAN STATES		
PHA		C
PSI (POPULATION SERVICES INTERNATIONAL)		
RED CROSS / CROIX ROUGE / RODE KRUIS		
REGIONAL DEVELOPMENT BANK GROUP		
SABIN VACCINE INSTITUTE		
SAVE THE CHILDREN		
THE ASIA FOUNDATION		
THE GAVI FUND		
THE WORLD BANK		
TRANSPARENCY INTERNATIONAL		
UN CENTRAL EMERGENCY RESPONSE FUND		
UN OFFICE AT GENEVA		
UN WOMEN (V/H UNIFEM)	V	
UNAIDS	V	
UNDP/PNUD	V	

Naam organisatie		
UNEP	V	
UNESCO		C
UNFPA – UNITED NATIONS POPULATION FUND	V	
UNHCR	V	
UNICEF	V	
UNIDO		C
UNITED NATIONS		C
UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME		
UNITED NATIONS PAHO		C
UNITED NATIONS VREDESMISSIES		C
UNOPS		
UNRWA (UNITED NATIONS RELIEF AND WORKS AGENCY)	V	
WAR CHILD		
WFP (WORLD FOOD PROGRAMME)	V	
WHO (WORLD HEALTH ORGANIZATION)	V	C
WORLD VISION		
WORLD WILDLIFE FUND (WWF)		

c=compulsory contribution, v=voluntary contribution

Nr 2, 4, 5

Vraag 2

Kan een overzicht worden gegeven van de stand van zaken van de geschillenbeslechting tussen Zimbabwe en Nederlandse ondernemers (verenigd in Dutch Small Investors Association – DSIA) die in de periode 2001 en 2002 hun eigendommen is ontnomen? Welke acties worden door het Ministerie van Buitenlandse Zaken ondernomen om dit geschil tot een oplossing te brengen? Wanneer wordt deze oplossing verwacht? Wat is de concrete actie van de Nederlandse ambassade in Zimbabwe om tot vreedzame geschillenbeslechting te komen tussen DSIA en Zimbabwe? Wat kan Nederland doen om binnen de Europese Unie tot een oplossing te komen voor Nederlandse boeren verenigd in DSIA?

Vraag 4

Kunt u aangeven of tijdens de recente IMF-vergadering (10 en 11 oktober) in Washington de Nederlandse vertegenwoordiger de kans te baat heeft genomen om actief de partijen uit Nederland (DSIA) en Zimbabwe (Minister Chinamassa) over de positie van DISA te spreken? En zo niet, waarom niet? Wat betekent dit voor de waarde die de Nederlandse overheid aan de investeringsbeschermingsovereenkomsten (IBO) hecht?

Vraag 5

Wat waren de reacties op de brieven die de Nederlandse regering heeft geschreven aan president Mugabe en Minister Biti in Zimbabwe? En welk vervolg wordt hier aan gegeven?

Antwoord

Zimbabwe is in 2009 door het ICSID-tribunaal van de Wereldbank (*International Centre for the Settlement of Investment Disputes*) veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding aan elf Nederlandse boeren, die zijn getroffen door landonteigeningen. Zimbabwe zal deze bindende uitspraak en de bilaterale investeringsbeschermingsovereenkomst (IBO) moeten respecteren. Zimbabwe heeft eerder aangegeven, bij monde van toenmalig Minister van Financiën Biti, wel gehoor te willen, maar niet uitvoering te kunnen geven aan de uitspraak vanwege een gebrek aan financiële middelen. Ondanks herhaaldelijk contact op

verschillende niveaus heeft de Zimbabweaanse belofte om een betalingsvoorstel te doen nog geen gevolg gekregen. De DSIA-zaak blijft een prioriteit in de Nederlandse relatie met Zimbabwe, voor zowel het kabinet als de Nederlandse ambassade in Harare. Op grond van de investeringsbeschermingsovereenkomst oefent de Nederlandse overheid politieke druk uit op de Zimbabweaanse overheid om over te gaan tot betaling van de openstaande compensatie. De Nederlandse inzet kent drie invalshoeken: bilateraal met de Zimbabweaanse overheid, bij internationale fora en door te assisteren bij dialoog tussen de Nederlandse boeren en de Zimbabweaanse overheid via een speciale gezant. Internationaal draagvlak voor de Nederlandse opstelling is van groot belang. Waar mogelijk probeert Nederland samen op te trekken met landen met vergelijkbare zorgen. Ook nu president Mugabe is herkozen en er een nieuw kabinet benoemd is, zal Nederland zich hiervoor blijven inzetten. Helaas was de Zimbabweaanse delegatie tijdens de recente IMF-vergadering niet beschikbaar om over dit onderwerp te spreken.

Onlangs is de kwestie aan bod gekomen tijdens een onderhoud tussen de nieuwe Nederlandse ambassadeur in Harare en President Mugabe. De ambassadeur heeft hierop een persoonlijk onderhoud aangevraagd met de meest betrokken Ministers uit het nieuwe kabinet van Zimbabwe. Afhankelijk van deze gesprekken wordt bepaald welke interventies wenselijk zijn. Nederland zal op gepaste momenten aandacht blijven vragen voor deze erkende claim van de Nederlandse investeerders.

Nr 3

Vraag

Wat zijn de kansen dat nieuwe investeerders bereid zullen zijn in landen als Zimbabwe te investeren? Is het verstandig om door te gaan met het stimuleren van investeringen in Zimbabwe? Lopen hiermee ondernemers juist geen risico's?

Antwoord

Als een Nederlands bedrijf zich aandient bij de Nederlandse ambassade in Harare, geeft deze een objectief beeld van de risico's van ondernemen in Zimbabwe. De bescherming van investeringen is daar een belangrijk onderdeel van. Het is uiteindelijk de afweging van de bedrijven zelf om al dan niet in het land te investeren.

Nr 6

Vraag

Kunt u aangeven welke organisaties die subsidie hebben ontvangen, wel of niet goed functioneren?

Antwoord

Voorafgaande aan de subsidieverlening wordt getoetst of de organisatie die subsidie aanvraagt in staat kan worden geacht om de activiteiten naar behoren uit te voeren.

Leidt die toets tot een negatief oordeel, dan komt de organisatie niet voor subsidie in aanmerking. Organisaties die subsidie ontvangen hebben de toets met goed gevolg doorstaan, zodat het vertrouwen is gewettigd dat zij naar behoren functioneren. Er is sprake van een «verantwoord» vertrouwen in de betreffende organisaties. Daar waar tijdens de

uitvoering blijkt dat het verantwoord vertrouwen ernstig is geschaad en er sprake is van verwijtbaar handelen, worden passende sancties opgelegd.

Nr 7

Vraag

Welke exacte subsidiebedragen zijn er aan welke organisaties toegekend?

Antwoord

In bijgaand excel document is per subartikel en per regeling aangegeven aan welke organisaties subsidies zijn verstrekt¹. De totalen per subartikel en regeling sluiten één-op-één aan op de totalen van het Subsidie Overzicht Rijk dat als bijlage bij hoofdstuk V van de begroting 2014 is opgenomen.

Nr 8, 9, 10, 11

Vraag 8

Welke organisaties waaraan subsidies worden verstrekt, treden met dat geld zelf op als subsidieverstrekker? Welke specifieke doelen uit de aanvraag zijn gehonoreerd en waarom?

Vraag 9

Aan welke organisaties verstrekken de in de vorige vraag genoemde organisaties subsidie, wat is de hoogte van de verstrekte subsidies? Welke specifieke doelen uit de aanvraag zijn gehonoreerd en waarom?

Vraag 10

Welk deel van de toegekende subsidies gaat naar andere overheden? Zijn deze gelden geoormerkt en zo ja, waarvoor? Hoeveel van deze gelden worden door andere overheden aan derde partijen middels subsidie verstrekt?

Vraag 11

Ten aanzien van de vorige twee vragen: voor welke tijdspanne zijn/worden er juridische verplichtingen aangegaan met betrekking tot subsidieverstrekingen?

Antwoord

Organisaties die een bijdrage of subsidie van BZ ontvangen, moeten de daarmee gemoeide gelden besteden aan de uitvoering van de activiteiten waarvoor ze zijn verstrekt. In de bijdrage-overeenkomst of subsidiebeschikking legt de Minister vast binnen welke kaders de bijdrage of subsidie besteed moet worden. Die kaders brengen mee dat de door BZ ondersteunde organisaties zorgvuldigheid moeten betrachten bij het aangaan en beheren van samenwerkingsrelaties met derden. Dit met het oog op een rechtmatige en doelmatige besteding van de middelen, onder andere door het voorkomen van misbruik, het tegengaan van corruptie en fraude en de naleving van de principes van maatschappelijk verantwoord ondernemen. De organisaties zijn binnen deze kaders echter vrij in de keuze van hun partners. De Minister draagt geen verantwoordelijkheid voor de partnerkeuze van de door hem gefinan-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

cierde organisaties. Organisaties die een bijdrage of subsidie van het Ministerie ontvangen leggen verantwoording af over de besteding van de bijdrage of subsidie. Dit geschiedt achteraf. Voor bijdragen verstrekt in 2013 zal dit normaliter in 2014 gebeuren.

Nr 12

Vraag

Welke controlemethodiek gebruikt het Ministerie aangaande het behalen van doelen? Hoe en hoe vaak vinden evaluaties plaats?

Antwoord

Het Ministerie voert met regelmaat evaluaties uit om de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid te onderzoeken. Deze evaluaties maken onderdeel uit van de beleidscyclus waarin planning, monitoring en evaluatie in samenhang met elkaar worden gezien. De evaluaties hebben zowel een verantwoordingsfunctie richting parlement en samenleving als een (interne) leerfunctie. De meerjarige evaluatieprogrammering van het Ministerie vormt onderdeel van de memorie van toelichting en wordt ieder jaar in overleg met het parlement vastgesteld.

Het Ministerie heeft een speciale evaluatiedienst – de Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie IOB – die effectenonderzoek en beleidsdoorlichtingen uitvoert. Dit betreft zowel het terrein van de buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking (inclusief de bredere HGIS uitgaven) als het buitenlandse beleid. In 2012 werd een tiental IOB-evaluaties (waaronder 4 brede beleidsdoorlichtingen) aan het parlement aangeboden, elk voorzien van een beleidsreactie van de verantwoordelijke Minister. De onafhankelijke werkwijze van IOB is beschreven in de notitie *Evaluatiebeleid en richtlijnen voor evaluaties*.² Naast IOB kunnen ook beleidsdirecties evaluaties (laten) uitvoeren. De evaluatieprogrammering in de memorie van toelichting omvat een precieze lijst van voorgenomen en afgeronde evaluaties van het Ministerie.

Het wettelijke kader bepaalt mede de frequentie van de evaluaties. De Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE 2012) schrijft op basis van de Comptabiliteitswet van 2001 voor dat al het beleid onder de beleidsartikelen eens in de vier tot zeven jaar wordt geëvalueerd in de vorm van een beleidsdoorlichting. De beleidsdoorlichtingen worden zoveel mogelijk gebaseerd op voorafgaand effectenonderzoek.

Nr 13

Vraag

Welke functie binnen het Ministerie beslist uiteindelijk over de toekenning van een subsidie en hoe ziet het traject voor toekenning van de subsidie er uit?

Antwoord

Besluiten over subsidieaanvragen worden voor de Minister genomen door functionarissen die daartoe volgens het Algemeen Organisatiebesluit Ministerie van Buitenlandse Zaken 1996 en de Regeling mandaat, volmacht en machtiging BZ 2004 bevoegd zijn.

² <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2009/10/01/evaluatiebeleid-en-richtlijnen-voor-evaluaties.html>

Dit komt neer op functionarissen aan wie een subsidiebudget ter beschikking is gesteld (de «budgethouder»): afdelingshoofden, directeuren en Chefs de Poste.

Voorafgaande aan een subsidieverlening publiceert de Minister over het algemeen een subsidiebeleidskader in de Staatscourant. In dit kader staat voor welke activiteiten en doelen subsidie wordt verleend, door welke organisaties subsidie kan worden aangevraagd en aan welke criteria de subsidieaanvraag moet voldoen.

Na ontvangst van de subsidieaanvraag wordt deze getoetst aan de criteria die gesteld zijn in het subsidiebeleidskader. Na de toetsing volgt, afhankelijk van de uitkomst van de toetsing, een beschikking tot subsidieverlening, waarin ook de verplichtingen van de subsidieaanvrager en van de Minister zijn vastgelegd, of volgt afwijzing van de aanvraag. Subsidieaanvragers hebben het recht tegen het besluit van de Minister bezwaar of beroep aan te tekenen.

Nr 14, 15

Vraag 14

Welke subsidies lopen in 2013 af en worden niet meer geprolongeerd en waarom?

Vraag 15

Welke subsidies lopen in 2013 af en worden wel geprolongeerd en waarom?

Antwoord

Voor de subsidieregelingen Matra CoPROL en het Programma Ondersteuning Buitenlands Beleid 2013 geldt dat 2013 het laatste jaar is waarin verplichtingen kunnen worden aangegaan.

Bron: bijlage 3 subsidieoverzicht bij de begroting 2014 van Buitenlandse Zaken

- Matra CoPROL: hoewel in 2013 voor het laatste verplichtingen kunnen worden aangegaan, loopt de uitvoering tot 2015. In 2014 wordt het MATRA-programma geëvalueerd.
- het Programma Ondersteuning Buitenlands Beleid (POBB) 2013: het POBB is een doorlopend programma. POBB activiteiten zijn vooral katalyserend en dragen bij aan de realisatie van verschillende doelen in de BZ-begroting. Jaarlijks wordt het beschikbare budget gepubliceerd in de Staatscourant (het «subsidieplafond»).

Nr 16

Vraag

Welke maatregelen zijn en worden er binnen het Ministerie genomen met betrekking tot verduurzaming en klimaat? Wat zijn de kosten van deze maatregelen?

Antwoord

Verduurzaming en klimaat maken als beleidsthema's onderdeel uit van de meerjaren strategische planning van Ministerie en ambassades. Ze worden vervolgens vertaald naar resultaat gerichte plannen. Daarbij zijn diverse ondersteuningsmechanismen in het leven geroepen. De *Dutch Sustainability Unit* adviseert het departement en de posten op het gebied van duurzaamheid, klimaat en gender (ongeveer Euro 100.000 per jaar).

Vanuit het World Resources Institute is een deskundige gedetacheerd bij de Nederlandse ambassade in Kampala, die de posten in de regio adviseert bij het integreren van duurzaamheid en klimaat in de bilaterale programma's (voor Buitenlandse Zaken ongeveer EURO 50.000 per jaar).

Bij investeringen die binnen de programma's voor duurzame energie, het tegengaan van ontbossing, water en voedselzekerheid worden gedaan zijn duurzaamheid en klimaat belangrijke criteria.

Op het gebied van drinkwater en sanitatie wordt in de overeenkomsten met uitvoerende organisaties bijvoorbeeld een zogenaamde *sustainability clause* opgenomen, waarin de betrokken organisatie toezegt dat de gerealiseerde voorzieningen na oplevering nog functioneren. Financiële, institutionele, economische, technische en sociale duurzaamheid (FIETS) ligt aan de basis van investeringen in de watersector. Ook wordt het MVO-kader gebruikt om verduurzaming en klimaat te bevorderen in de programma uitvoering.

Voor duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen, het tegengaan van klimaatverandering en het vergroten van de weerbaarheid van de bevolking tegen onafwendbare klimaatverandering in ontwikkelingslanden is in 2014 ruim Euro 108 miljoen beschikbaar (artikel 2.3 van de begroting BHOS). Naast klimaatuitgaven onder artikel 2.3 wordt klimaat tevens geïntegreerd in gerelateerde thema's zoals water en voedselzekerheid. Nederland beoogt in 2014 uiteindelijk EUR 340 mln. te kunnen rapporteren als klimaatfinanciering in ontwikkelingslanden (zie tabel in bijlage 8 bij de HGIS-nota met een uitsplitsing naar begrotingsartikel, p.37).

Nr 17

Vraag

Kunt u een besteding van Matra-zuid gelden en het Mensenrechtenfonds uitsplitsen per land, en vervolgens per organisatie?

Antwoord

Het Matra-zuid programma richt zich primair op kennisoverdracht. Er vinden geen overmakingen plaats naar de overheden van de doellanden. Alleen activiteiten van lokale maatschappelijke organisaties worden op kleine schaal door de Nederlandse ambassades financieel gesteund. Een aantal instrumenten wordt ingezet voor meerdere landen tegelijk, waardoor de inzet per land niet exact valt aan te geven. Van het totale budget van EUR 10 mln. werd in 2013 20% ingezet voor Marokko, 20% voor Tunesië, 13% voor Egypte, 9% voor Jordanië en 9% voor Libië. Daarnaast werd 7% van het budget ingezet voor maatschappelijke en onderwijsactiviteiten voor Syriërs. De overige 22% werd ingezet in andere landen in de Arabische regio. Daarbij ging het met name om PSI-projecten en het MENA-beurzenprogramma. Thematisch was de inzet als volgt: 29% voor goed bestuur, 28% voor werkgelegenheid, 22% voor maatschappelijke ontwikkeling, 13% voor onderwijs en 8% voor democratisering. Voor 2014 worden geen grote verschuivingen voorzien.

De gelden van het mensenrechtenfonds 2014 worden besteed aan de hand van de landenlijst. Voor het decentrale gedeelte van het mensenrechtenfonds geldt dat op dit moment in overleg met de ambassades wordt bepaald hoeveel per land wordt toegekend. Een verdeling per land kan dan ook nog niet worden gemaakt. Voor het centrale gedeelte (waaronder de Mensenrechtenfonds tender 2014–2017) geldt eveneens

dat op dit moment nog geen splitsing per land kan worden gemaakt omdat de allocatie van middelen nog niet definitief is.

Nr 18, 20, 22

Vraag 18

Kunt u gedetailleerd aangeven hoeveel geld Nederland via zowel bilaterale als multilaterale kanalen (waaronder, maar niet uitsluitend via de EU, de VN, UNICEF en de Palestijnse Halve Maan) aan de Palestijnse Autoriteit geeft?

Vraag 20

Kunt u gedetailleerd aangeven hoeveel geld Nederland via zowel bilaterale als multilaterale kanalen (waaronder, maar niet uitsluitend via de EU, de VN, UNICEF en de Palestijnse Halve Maan) aan overige projecten ten behoeve van Palestijnen geeft?

Vraag 22

Kunt u gedetailleerd aangeven hoeveel geld Nederland beschikbaar stelt voor de Nederlandse vertegenwoordiging in de Palestijnse gebieden voor projecten?

Antwoord

Nederland steunt het door de EU in 2008 in het leven geroepen Pégase mechanisme. Via Pégase wordt structurele financiële steun verleend aan de Palestijnse Autoriteit (PA) ter verduurzaming van de staatsopbouwspanningen van de PA. De Nederlandse bijdrage richt zich specifiek op versterking van de justitie- en politiesector in het kader van het Nederlandse Veiligheids- en Rechtsordeprogramma in de Palestijnse Gebieden. De bijdrage is geoormerkt voor betaling van salarissen in de justitiesector (Ministerie van justitie, openbaar Ministerie en rechterlijke macht) en van de civiele politie. In 2012 bedroeg de bijdrage € 6,5 mln.

De overige multilaterale hulp is ongebonden waardoor geen inschatting valt te maken van het percentage van de Nederlandse bijdrage die ten goede komt aan de Palestijnse Autoriteit of Palestijnen in het algemeen. Het bilaterale programma in de Palestijnse Gebieden bedroeg in 2013 € 37,5 mln. Dit valt in de volgende onderdelen uiteen:

Het bilaterale ontwikkelingssamenwerkingsprogramma op de thema's Veiligheid en Rechtsorde, Voedselzekerheid en Water bedroeg € 21 miljoen.

€ 10 miljoen werd besteed aan private sectorontwikkeling. Hieronder valt onder andere het Private Sector Investeringsprogramma (PSI), de scanners bij de grensovergang Westelijke Jordaanoever – Jordanië en bij de grensovergang Israël – Gaza, maar ook het ORIO programma voor de restauratie van het Palestinian Red Crescent Hospital in Hebron.

Tenslotte is er in het kader van het Medefinancieringsstelsel 2010–2015, € 6,5 miljoen besteed aan de ondersteuning van Nederlandse ontwikkelingsorganisaties die actief zijn in de Palestijnse Gebieden.

Voor wat betreft de omvang van de Nederlandse bijdrage aan UNRWA, zie antwoord op vraag 19.

Nr 19

Vraag

Kunt u gedetailleerd aangeven hoeveel geld Nederland via zowel bilaterale als multilaterale kanalen (waaronder, maar niet uitsluitend via de EU, de VN, UNICEF en de Palestijnse Halve Maan) aan UNRWA geeft?

Antwoord

Bilaterale bijdragen:

De Nederlandse ongeoormerkte bijdrage aan UNRWA voor 2014 bedraagt, evenals in 2013, 13 mln. euro. De geoormerkte bijdragen voor 2014 zijn nog niet bekend. In 2013 is 2,5 mln. euro beschikbaar gesteld aan het UNRWA *Syria Regional Crisis Response July-December 2013*, t.b.v. Palestijnse vluchtelingen in Syrië en Palestijnse vluchtelingen die vanuit Syrië naar buurlanden zijn gevlucht. Bovendien heeft Nederland een kleine 100.000 euro bijgedragen aan UNRWA voor juridische bijstand voor Palestijnse vluchtelingen in Libanon.

De bijdrage aan UNRWA via multilaterale kanalen voor 2014 is nog onbekend.

De Europese Unie (de Europese Commissie en de *European Commission Humanitarian Office* ECHO) heeft in 2013 tot op heden ruim 137 mln. USD aan UNRWA bijgedragen. De Nederlandse bijdrage aan de EU bedraagt ongeveer 5% van de EU-begroting.

Het VN-Secretariaat heeft in 2013 26 mln. USD bijgedragen aan UNRWA.

De Nederlandse verplichte bijdrage aan de VN bedraagt 1,65 procent van het totale bedrag dat de VN aan verplichte bijdragen ontvangt van de lidstaten.

Het VN-noodhulpfonds CERF heeft in 2013 tot op heden 7,45 mln. USD aan UNRWA bijgedragen. De Nederlandse bijdrage aan het CERF bedraagt ongeveer 10% van de totale begroting van het fonds.

VN Fondsen en Programma's hebben kleine bijdragen aan UNRWA gegeven. Het aandeel van Nederland daarin is verwaarloosbaar op het geheel.

Er gaat geen Nederlands geld via de Palestijnse Halve Maan naar UNRWA.

Nr 21

Vraag

Kunt u gedetailleerd aangeven hoeveel geld Nederland aan welke Israëliische en Palestijnse mensenrechtenorganisaties geeft die actief zijn in de Palestijnse Gebieden?

Antwoord

In de Palestijnse Gebieden steunt Nederland de Palestijnse Onafhankelijke Commissie voor Mensenrechten (ICHR) en het Mensenrechten Secretariaat. Hiervoor is in 2013 ruim één miljoen euro gereserveerd. Het doel van de ICHR is het toezicht houden op de bevordering en bescherming van mensenrechten op de West Bank en in de Gazastrook. De ICHR monitort mogelijke schendingen door de gezagsdragers in deze gebieden: de PA in de West Bank en Hamas in Gaza. Teneinde zijn gezag in de Palestijnse Gebieden en daarbuiten te vergroten, streeft ICHR ernaar te blijven voldoen aan de *Paris Principles*, de basisvereisten om door de VN Mensenrechtenraad erkend te worden als onafhankelijk nationaal mensenrechteninstituut.

Het Mensenrechten Secretariaat is een samenwerkingsinitiatief van meerdere Europese donoren teneinde een zo breed mogelijke groep

Palestijnse en Israëliëse mensenrechten-NGOs te ondersteunen. Het doel is het verbeteren van het respect voor mensenrechten in de Bezette Gebieden. In 2013 werden door het Mensenrechten Secretariaat 29 mensenrechtenorganisaties ondersteund waaronder B'Tselem, BIMKOM, Gisha, Hamoked, Addameer, Al-Haq, Musawa, WCLAC en Al-Mezan.

Nr 23

Vraag

Kunt u een overzicht geven van de journalisten die om hun werk gevangen zitten waar Nederland het afgelopen jaar publiekelijk aandacht voor heeft gevraagd?

Antwoord

Nederland heeft het afgelopen jaar op allerlei wijzen aandacht gevraagd voor de situatie van journalisten die bedreigd worden of vastzitten. Zo heeft Nederland bij de opening van de Freedom Online conferentie aandacht gevraagd voor de situatie van bloggers en journalisten in Vietnam en blijvende steun uitgesproken aan hen en alle journalisten en bloggers wereldwijd die bedreigd worden vanwege het uitoefenen van hun recht op vrije meningsuiting. De Mensenrechtenambassadeur heeft deze steun aan Vietnamese bloggers en journalisten recentelijk nogmaals herhaald in een gesprek met blogger Bui Thanh Hieu. Ook sprak de Minister van Buitenlandse Zaken tijdens zijn bezoek aan Tunesië met een aantal Tunesische bloggers, waarna hij tijdens een daaropvolgend gesprek zijn zorgen over repressie van bloggers en journalisten in Tunesië overbracht aan de Tunesische MP Laarayedh. Tijdens een bezoek aan Rusland eind 2012 bezocht de Mensenrechtenambassadeur de redactie van de Novaya Gazeta en stelde hij het belang van een vrije pers uitgebreid aan de orde bij de autoriteiten. Voorts bracht Nederland in mei een verklaring uit in het kader van de internationale dag van de persvrijheid. Hierbij werd specifiek gewezen op de journalisten die vermoord zijn in Syrië en ook op de situatie voor journalisten in Somalië. Meest recentelijk is namens de leden van de Freedom Online Coalition, op initiatief van Nederland als grondlegger van deze coalitie, tijdens de Human Dimension Implementation Meeting van de OVSE opgeroepen om de mensenrechten van journalisten te beschermen.

Nr 24

Vraag

Hoe beoordeelt Nederland de ontwikkelingen in de afgelopen paar jaar in de VS betreffende de journalistieke vrijheid?

Antwoord

De juridische bescherming van de onafhankelijkheid van de media in de VS is in verhouding met de rest van de wereld erg groot. In het licht van de voorbeeldfunctie die de VS heeft acht het kabinet de combinatie van striktere maatregelen om lekken vanuit de Amerikaanse overheid te voorkomen en actievere monitoring en dagvaarding niet bevorderlijk voor de journalistieke vrijheid in de VS. Tegelijkertijd heeft Nederland begrip voor het feit dat de VS zijn nationale veiligheidsbelangen wil beschermen, zoals in het geval van contraterro-risme. Vertrouwelijkheid van methoden en betrokken personen speelt hierbij een grote rol. Dit staat soms op gespannen voet met individuele vrijheden en openbaarheid van informatie.

Nr 25**Vraag**

Wat zijn de concrete gevolgen voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken van de bezuinigingen betreffende de Rijksdienst zoals besloten in het zogenoemde herfstakkoord?

Antwoord

De bezuinigingen op de Rijksdienst die zijn vastgelegd in het zogenoemde herfstakkoord hebben geen gevolgen voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Nr 26**Vraag**

Met hoeveel en waarom wordt de kernbijdrage aan de UNHCR verminderd? Hoe staat dit in verhouding tot de omvang van (verwachte) de vluchtelingenproblematiek in 2014 en verder?

Antwoord

De kernbijdrage aan UNHCR voor 2014 is dezelfde als de bijdrage die oorspronkelijk voor 2013 was begroot, namelijk 33 mln. euro. In 2013 is deze bijdrage uiteindelijk verhoogd naar 38 mln. euro. UNHCR verwacht dat de vluchtelingenproblematiek in 2014 verder zal groeien, vooral vanwege de crisis in Syrië. Volgens UNHCR leiden de toegenomen aandacht en fondsen die donoren oormerken voor de humanitaire noodsituatie in Syrië er bovendien toe dat voor vluchtelingen in andere crisissituaties minder financiële middelen worden ontvangen. De ontwikkeling van de vluchtelingenproblematiek na 2014 is nog te onduidelijk om voorspellingen over te doen.

Nr 27**Vraag**

Welke ontwikkeling is er sinds 2008 in verkiezingswaarneming door Nederlandse parlementariërs in het kader van de OVSE en EU waarnemingsmissies?

Antwoord

Sinds 2010 nemen Nederlandse parlementariërs consequent deel aan OVSE en EU waarnemingsmissies. Aan OVSE en EU waarnemingsmissies hebben in totaal vanaf 2008 respectievelijk 20 en 3 parlementariërs deelgenomen.

Nr 28**Vraag**

Wat is in 2014 de financiële steun van het Ministerie voor Parlementariërs for Global Action? Is dit ten opzichte van voorgaande jaren toe- of afgenomen en hoe zal deze financiële steun er in de aankomende jaren uitzien?

Antwoord

Parliamentarians for Global Action (PGA) is een gewaardeerde en effectieve organisatie waarmee het Ministerie van Buitenlandse Zaken graag samenwerkt ten behoeve van de bevordering van mensenrechten en internationale rechtsorde. In de periode 2007 – 2012 ontving PGA een jaarlijkse bijdrage van 100.000 euro ter ondersteuning van wereldwijde parlementaire campagnes voor ratificatie van het Statuut van Rome voor het Internationaal Strafhof. In 2013 ontving PGA 100.000 euro voor activiteiten. Voor 2014 is in principe een vergelijkbare bijdrage aan PGA als voor 2013 begroot. Gezien de substantiële bezuinigingen, staat een bijdrage voor de periode daarna niet vast.

Nr 29

Vraag

Vindt u de radicalisering in de islamitische wereld zorgelijk? Bent u bereid een agenda op te stellen om deze radicalisering te adresseren?

Antwoord

Radicalisering is altijd zorgelijk, ook buiten de moslimwereld. Internationaal wordt breed erkend dat radicalisering kan doorslaan in (gewelddadig) extremisme. De Nederlandse agenda op het gebied van het tegengaan van (gewelddadig) extremisme vindt zijn grondslag o.m. in de Nationale Contra-terrorisme Strategie 2011–2015. Internationale samenwerking is een van de pijlers van deze strategie. Nederland is, onder meer in het kader van het Global Counter Terrorism Forum (GCTF), actief op het gebied van het tegengaan van extremisme in derde landen en ondersteunt projecten op dat gebied. Daarnaast zet Nederland zich in meerdere islamitische landen in voor (inclusieve) economische ontwikkeling, democratisering, bevordering van maatschappelijke betrokkenheid en versterking van de rechtstaat. Deze inspanningen zijn er mede op gericht om de ruimte voor extremistische bewegingen te doen afnemen.

Nr 30

Vraag

Welke landen heeft u sinds uw aantreden bezocht?

Antwoord

Minister van Buitenlandse Zaken:

Albanië, Aruba, België, Chili, China, Curaçao, Denemarken, Duitsland, Egypte, Finland, Frankrijk, Georgië, Griekenland, Ierland, Indonesië, Irak, Israël, Italië, Jordanië, Koeweit, Kosovo, Kroatië, Letland, Libië, Litouwen, Luxemburg, Moldavië, Noorwegen, Oekraïne, Oostenrijk, Palestijnse gebieden, Polen, Qatar, Rusland, Servië, Spanje, St Maarten, Tsjechië, Tunesië, Turkije, Venezuela, Verenigde Arabische Emiraten, Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk, Zweden, Zwitserland.

Minister voor Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking:

Afghanistan, Bangladesh, België, Brazilië, Brunei, Burundi, China, Democratische Republiek Congo, Denemarken, Duitsland, Ethiopië, Frankrijk, Ierland, India, Jordanië, Kenia, Libanon, Mali, Oeganda, Panama, Rwanda, Singapore, Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk, Zuid-Soedan, Zwitserland

Nr 31

Vraag

Over hoeveel landen heeft u sinds uw aantreden het voornemen uitgesproken om de banden mee aan te halen, te versterken of te intensiveren?

Antwoord

De **Minister van Buitenlandse Zaken** heeft nauw contact met meerdere landen, waarbij het voornemen en de inzet is die relatie te bestendigen. De wijziging in contact, door middel van het aanhalen, versterken of intensiveren van banden bevindt zich in relatie tot de actualiteiten, zoals crises en vieringen (zoals Zweden in 2014: 400 jaar betrekkingen, en in 2015 in het kader van 20 jarig bestaan Cultureel Verdrag Vlaanderen Nederland).

In de beleidsnota van de **Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking**, Wat de Wereld Verdient: een nieuwe agenda voor hulp, handel en investeringen, staat aangegeven op welke landen de beleidsfocus ligt.³

Nr 32, 33

Vraag 32

Wat is de huidige stand van zaken rond het IN?

Vraag 33

Kunt u concreet aangeven wat de gevolgen zijn van uw keuze voor een subsidiestop voor de aard en de praktische invulling van het IN?

Antwoord

Verwezen wordt naar de beantwoording van vragen van het lid Sjoerdsma over het sluiten van het Institut Néerlandais in Parijs van 18 april 2013 (Aanhangsel Handeling II 2012/13, nr. 2017).

Nr 34, 35

Vraag 34

Op welke wijze wil Nederland het VN-systeem hervormen en verbeteren? Welke concrete maatregelen heeft Nederland hiertoe voor ogen? Op welke termijn zouden deze maatregelen naar verwachting kunnen worden doorgevoerd?

Vraag 35

Op welke wijze kunnen volgens Nederland de efficiëntie en effectiviteit van de VN worden vergroot?

³ Hulprelaties: Afghanistan, Burundi, Mali, Jemen, Rwanda, Zuid-Soedan en de Palestijnse Gebieden. Overgangsrelaties: Bangladesh, Benin, Ethiopië, Ghana, Indonesië, Kenia, Mozambique en Uganda. Handelsrelaties: Australië, België, Brazilië, Canada, China, Colombia, Duitsland, Frankrijk, Golfstaten, India, Irak, Japan, Maleisië, Mexico, Nigeria, Oekraïne,

Antwoord

Het kabinet blijft zich inzetten voor hervorming van de VN-Veiligheidsraad, om deze meer effectief en representatief te maken. Het kabinet is voorstander van snelle en grondige hervormingen die de legitimiteit en representativiteit van de raad bevorderen.

Het kabinet hecht er aan dat op hoofdkantoor en landenniveau (Delivery as One) samenhang en coherentie binnen het gehele VN systeem wordt versterkt. De effectiviteit van de VN kan worden vergroot door betere onderlinge coördinatie en samenwerking, minder fragmentatie en betere taakverdeling op basis van comparatief voordeel van organisaties. Efficiëntie van de VN kan worden bevorderd door gebruik van gemeenschappelijke ondersteunende diensten en sterker kostenbewustzijn. AVVN resolutie A/RES/67/226 van 22 januari 2013 geeft richtlijnen voor deze hervormingen gebonden aan tijdschema's. Het kabinet bepleit in de bestuursorganen dat de VN organisaties de voortgang hierop bewaken en zal dit ook blijven monitoren. Naast betere samenwerking binnen de VN moedigt het kabinet ook actief publiek-private samenwerking aan. Het kabinet streeft verder naar een sober en degelijk financieel beleid, ook op het gebied van salarissen. Daarnaast steunt het kabinet actief de hervormingsvoorstellen van de Secretaris-Generaal voor onder andere beter personeelsbeleid (meer expertise, uitwisseling, verjonging) en een transparanter en efficiënter begrotingsproces. Ook zet het kabinet zich in voor sterke toezicht- en verantwoordingsmechanismen, zoals het *Office of Internal Oversight Services* en de *Board of Auditors*.

Nr 36

Vraag

Bij de inzet voor de VN-Mensenrechtenraad noemt u niet de noodzaak om «Israël» geen vast onderwerp voor de agenda van die Raad te laten zijn. Bent u van plan het beleid van uw voorganger in deze voort te zetten?

Antwoord

Het kabinet is van mening dat de Mensenrechtenraad op gebalanceerde wijze aandacht moet besteden aan de verschillende situaties van mensenrechtenschendingen in de wereld. Het kabinet is onverkort van mening dat behandeling van Israël als apart onderwerp op de agenda van de Mensenrechtenraad niet gepast is en blijft dit, met name in EU-verband, uitdragen. Tegelijkertijd moeten alle landen openstaan voor relevante kritiek, inclusief Israël. Het is dan ook om die reden dat Nederland verheugd is dat Israël actief heeft deelgenomen aan zijn Universal Periodic Review (UPR) op 29 oktober jl. Zowel bilateraal als via de EU heeft Nederland dit meermalen bij Israël bepleit.

Nr 37

Vraag

Kunt u een overzicht geven van de nieuwe manieren en mogelijkheden om mensenrechten aan de orde te stellen?

Antwoord

Innovatie is vereist bij het uitdragen van mensenrechten. Dit kabinet zet in op trilaterale samenwerking, waarbij meer met niet-westerse partners wordt samengewerkt en regionale spelers een voortrekkersrol zullen vervullen. Ook worden de mogelijkheden die het internet biedt benut om

mensenrechtenschendingen snel onder de aandacht te brengen, bijvoorbeeld door mensenrechtenverdedigers met de juiste programma's en apparatuur uit te rusten. Ook binnen de EU worden er nieuwe wegen gezocht om mensenrechten aan de orde te stellen. Zo zet het kabinet in op een instrument ter bevordering van de rechtsstatelijkheid binnen de EU.

Nr 38

Vraag

Op welke wijze kan worden gezorgd voor een meer transparant VN-budget? Welke concrete maatregelen gaat Nederland voorstellen?

Antwoord

Het kabinet zal zich ook in 2014 blijven inzetten voor een voorspelbaar, transparant en efficiënt begrotingsproces. Doel is te komen tot een meer overzichtelijke en sobere VN-begroting. Het kabinet ondersteunt de hervormingsvoorstellen van het VN-Secretariaat, waaronder de invoering van resultaatgericht begroten. Het is van groot belang dat het VN-begrotingsproces met de tijd mee gaat om het draagvlak en de legitimiteit van de VN te behouden.

Het kabinet is op het gebied van VN-begrotingshervormingen actief in EU-verband en met andere gelijkgezinden in de Vijfde Commissie (budgettaire en administratieve zaken) van de Algemene Vergadering van de VN. Daarnaast vindt twee keer per jaar informeel overleg plaats met het management van de VN in de Genève Groep (zestien grote contribuanten aan de VN). Binnen deze fora spreekt het kabinet steun uit voor een snelle en volledige implementatie van de nieuwe accounting standaarden.

Nr 39

Vraag

Op welke wijze kunnen VN-organisaties zich beter gaan verantwoorden? Welke voorstellen tot verbetering zal Nederland doen?

Antwoord

Zoals blijkt uit de recente brief over de scorekaarten voor multilaterale organisaties, is Nederland tevreden over de ontwikkelingen op het gebied van evaluatie en verantwoording bij de meeste multilaterale organisaties. VN-organisaties leggen verantwoording af aan hun eigen bestuursraad, door middel van inhoudelijke en financiële jaarverslagen en rapportages van hun interne toezichtorganen. Deze rapportages worden gepubliceerd op de websites van de organisaties. Sinds eind 2012 publiceert een aantal van de VN organisaties tevens interne auditrapporten. Nederland bepleit als lid van de bestuursraad transparantie en het belang van goede interne toezichtorganen, zoals een accountantsdienst en evaluatie-afdeling. Daarnaast stimuleert Nederland zaken als resultaatgericht management, bespreking van evaluatierapporten en participatie van VN organisaties in het International Aid Transparency Initiative (IATI) die verantwoording versterken.

Nr 40, 41**Vraag 40**

Welke veranderingen zijn nodig om de NAVO om te vormen tot een moderne veiligheidsorganisatie? Welke voorstellen zal Nederland hier toe doen?

Vraag 41

Welke maatregelen moeten er toe leiden dat de NAVO sneller en flexibeler kan gaan optreden? Welke maatregelen heeft Nederland hiertoe voorgesteld/ zal Nederland voorstellen? Welke lidstaten steunen deze voorstellen?

Antwoord

De NAVO beschikt over unieke capaciteiten die de organisatie een vooraanstaande rol geven in het internationale veiligheidsdomein. Dat neemt niet weg dat het bondgenootschap verder moet transformeren en zich aanpassen om voorbereid te zijn op nieuwe uitdagingen. De hervormingen van de NAVO – commandostructuur, financiële, personele en planningsprocessen – zijn ingezet met de NATO Reform Agenda uit 2010. Op verschillende terreinen verloopt de voortgang echter traag. Nederland heeft daarom met een aantal gelijkgezinde landen (Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Canada, Noorwegen en Denemarken) de SG NAVO verzocht de stand van zaken binnen de NAVO te agenderen om te bezien waar de hervormingen een nieuwe impuls nodig hebben. Naast de succesvolle hervorming van de NAVO-commandostructuur en lopende agentschaphervormingen, moeten ook stappen worden gezet bij het NAVO-hoofdkwartier. Beschikbare middelen moeten zoveel mogelijk worden besteed aan capaciteiten en niet aan overhead. Duitsland heeft hiervoor het Framework Nation-concept gepresenteerd tijdens de bijeenkomst van de defensieMinisters van de NAVO op 22 en 23 oktober jl.

Van belang is verder het beter incorporeren van partners (niet-NAVO landen) in activiteiten van het bondgenootschap, m.n. door gezamenlijk opleiden, trainen en oefenen te bevorderen. Hiervoor wordt het Connected Forces Initiative ontwikkeld waarin een grotere rol voor de NATO Response Force (NRF) is voorzien.

Nr 42**Vraag**

Wat wordt de inzet van Nederland tijdens de NAVO top van 2014 aangaande cybersecurity?

Antwoord

Nederland zal blijven benadrukken dat de primaire rol van de NAVO op het gebied van cyber defence de bescherming van de eigen systemen is. Tegelijkertijd zet Nederland in aanloop naar de NAVO Top in op optimalisering van de faciliterende rol die de NAVO kan spelen bij nationale cyber capaciteitsontwikkeling van NAVO-bondgenoten. Ook bevordering van samenwerking met de EU op het terrein van cyber defence, bijvoorbeeld om wederzijdse expertise uit te wisselen, blijft van belang voor Nederland.

Nr 43**Vraag**

Hoe wordt concreet ingezet op de verbetering van de relatie tussen het Strafhof en Afrika?

Antwoord

Zoals eerder gemeld in Kamerbrief Sudan (Kamerstuk 22 831 nr. 92), naar aanleiding van de motie Sjoerdsma over het verstevigen van draagvlak voor het Internationale Strafhof in Afrika, 20 juni 2013 (Kamerstuk 29 237 nr. 154), zet Nederland zich actief in om het draagvlak voor het ICC in de Afrikaanse regio te behouden en uit te breiden. In 2012 heeft Nederland een bezoekersprogramma georganiseerd voor invloedrijke personen uit verschillende Afrikaanse landen. Daarnaast heeft Nederland dit jaar samen met Noorwegen, Estland en het ICC twee regionale seminars georganiseerd in Dakar en Arusha over de samenwerking tussen het ICC en verschillende Afrikaanse ICC-statenpartijen. Ook heeft Nederland op 16 oktober jl. een bijeenkomst georganiseerd voor vertegenwoordigers van de diplomatieke gemeenschap in Den Haag en Brussel met als belangrijkste thema hoe steun voor het ICC in de Afrikaanse regio behouden kan blijven. Hierbij waren ook vertegenwoordigers aanwezig van ongeveer 10 Afrikaanse landen. Daarnaast bespreekt Nederland steun voor het ICC met regelmaat in bilaterale contacten.

Nr 44, 49**Vraag 44**

Hoe groot is het verlies aan reputatie en invloed voor Nederland bij bondgenoten en in internationale organisaties als gevolg van de bezuinigingen op Defensie? Wordt Nederland als free rider gezien?

Vraag 49

Maakt u zich zorgen over het opnieuw verlaagde ambitieniveau van de krijgsmacht om mee te kunnen doen aan internationale missies? Is wat u betreft de ondergrens bereikt?

Antwoord

De financiële crisis raakt alle NAVO- en EU-lidstaten en heeft bij vrijwel al deze landen geleid tot ingrijpende bezuinigingen op defensiebudgetten. Nederland is daarop geen uitzondering. Een gezamenlijke bondgenootschappelijke afweging van alle risico's die verbonden zijn aan neergaande budgetten blijft daarom van het grootste belang. Nederland levert nog altijd een substantiële en gewaardeerde bijdrage aan de NAVO, in de ontwikkeling van militaire capaciteiten met name op het gebied van kritische tekorten – zowel generiek als in niche-capaciteiten. Ook draagt Nederland op passende wijze bij via de voortdurende deelname aan operaties en missies, zowel binnen als buiten de NAVO.

Nr 45**Vraag**

Deelt u de opvatting van de Secretaris-Generaal van de NAVO dat de Defensieuitgaven moeten stijgen als de economie weer aantrekt?

Antwoord

Zoals gemeld in het antwoord op de vragen 44 en 49 staan de defensie-budgetten bij alle NAVO-lidstaten onder zware druk. Nederland is van mening dat de NAVO toegerust moet blijven om de drie kerntaken als verwoord in het Strategisch Concept 2010 – verdediging van het bondgenootschappelijk grondgebied, deelname aan internationale crisisoperaties en bevordering van de coöperatieve veiligheid – naar behoren te kunnen uitvoeren. Hiertoe zal ook Nederland in de toekomst meer moeten besteden aan het gezamenlijk met bondgenoten wegwerken van kritische tekorten. Nederland zal daarom het aandeel in het defensiebudget voor investeringen in nieuwe technologieën – bijvoorbeeld cyber defence en raketverdediging – vergroten.

Nr 46

Vraag

Bent u bereid om ook financiële steun te verlenen aan landen waar moslimfundamentalisten aan de macht komen, zoals de inmiddels van de macht verwijderde Moslimbroederschap in Egypte? Waarom wel/niet?

Antwoord

Nederland probeert een bijdrage te leveren aan democratische transitieprocessen in de Arabische wereld. Dat geschiedt veelal in samenwerking met het maatschappelijk middenveld in de betreffende landen en in sommige gevallen met de regeringen. Alvorens steun wordt verleend via een regering of overheidsinstantie, wordt beoordeeld in hoeverre die regering gecommitteerd is aan democratische beginselen, rechtsstatelijkheid en de mensenrechten, inclusief de rechten van vrouwen en minderheden.

Nr 47, 48

Vraag 47

Deelt u de kritiek van Rob de Wijk dat Nederland qua inzet van militairen in buitenlandse missies zich bevindt op het niveau van Cyprus, Malta, Finland en de Baltische staten.

Vraag 48

Waarom is het kabinet tot nu toe succesvoller in het terugtrekken dan in het uitzenden van militairen? Heeft de verdeeldheid in coalitie hier mee te maken?

Antwoord

Nederland heeft de afgelopen jaren in internationaal verband passende verantwoordelijkheid genomen door aan een groot aantal crisisbeheersingsoperaties deel te nemen, regelmatig ook met aanzienlijke aantallen militairen en materieel. Denk daarbij aan de jarenlange inzet in Afghanistan, maar bijvoorbeeld ook aan de lopende stationering in NAVO-kader van Nederlandse Patriots in Turkije en de omvangrijke deelname aan de anti-piraterijoperaties rond de Hoorn van Afrika. De Nederlandse deelname omvat in sommige gevallen zelfs het leidinggeven aan zulke missies, zoals op dit moment het geval is bij de EU-operatie Atalanta. Het kabinet is van oordeel dat het blijven nemen van internationale verantwoordelijkheid van belang is voor Nederland. Daarom wordt op dit

moment bijvoorbeeld de mogelijkheid en wenselijkheid van een Nederlandse deelname aan de VN-operatie MINUSMA in Mali onderzocht.

Nr 50

Vraag

Welke rol ziet u voor de EU en de NAVO weggelegd bij Security Sector Reform, het trainen van politie, leger en veiligheidsdiensten van Libië? Bent u bereid een Nederlandse bijdrage te overwegen?

Antwoord

De European Union Integrated Border Management Assistance Mission in Libya (EUBAM Libië) ondersteunt de Libische autoriteiten bij de capaciteitsopbouw t.b.v. de versterking van de grensbewaking. Het kabinet bekijkt momenteel de mogelijkheden van een Nederlandse bijdrage aan EUBAM Libië.

De NAVO heeft positief gereageerd op het Libisch verzoek voor NAVO-advies bij de totstandkoming van een Libische nationale veiligheidsstrategie en -structuur. De modaliteiten worden momenteel uitgewerkt. Vooralsnog zijn geen bijdragen door bondgenoten voorzien. Er zal nauw worden samengewerkt met EUBAM Libië evenals met UNSMIL.

Nr 51

Vraag

Wat is het kabinetsbeleid met betrekking tot de in bezet Palestijns gebied gelegen Ariel University? Welke betrekkingen zijn er tussen Nederlandse instellingen en de Ariel University? Worden officiële contacten met de universiteit gemeden? Worden diploma's die aan de Ariel University worden behaald in Nederland erkend?

Antwoord

Het kabinet acht activiteiten van Nederlandse instellingen, bedrijven en personen die bijdragen aan de instandhouding van de nederzettingen ongewenst. De Nederlandse vertegenwoordigingen in Tel Aviv en Ramallah bieden derhalve geen ondersteuning aan instellingen, bedrijven en personen die activiteiten willen ontplooien in de nederzettingen of zich daar wensen te vestigen. Het kabinet wenst te benadrukken dat de Nederlandse instellingen autonoom zijn. Met name wat het internationaliseringsbeleid van de instellingen betreft staat in het Kamerstuk «Grenzeloze Goed» (Kamerstuk 31288 no 44) aangegeven dat instellingen (en studenten) hun eigen keuzes maken in het internationale speelveld. De instellingen dragen uiteraard een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het kabinet gaat ervan uit dat zij deze op gepaste wijze vormgeven. Voor wat betreft de Ariel University is het kabinet niet op de hoogte van enige vorm van samenwerking met Nederlandse instellingen. Ook zijn er in Nederland geen aanvragen ingediend voor erkenning van diploma's van deze instelling.

Nr 52**Vraag**

Hoeveel denkt de regering te zullen besparen met de hervorming van de consulaire dienstverlening, in het bijzonder met het enkele telefoonnummer voor de consulaire bijstand?

Antwoord

De totale structurele besparing op de apparaatskosten voor de consulaire functie vanaf 2018 bedraagt € 10 mln. Tegelijkertijd wordt er geïnvesteerd in verbeterde dienstverlening, zo wordt onder andere gewerkt aan de instelling van een call centre voor consulaire bijstand met één telefoonnummer dat 24/7 wereldwijd bereikbaar is. Inzet is dat de kosten hiervoor door besparingen zullen worden gedekt. De besparingen zullen de komende jaren stapsgewijs worden ingevuld onder andere door digitalisering van de dienstverlening (bijv. het online aanvragen van visa), verbeterde ketensamenwerking (bijv. bundeling van Haagse visumtaken in de vreemdelingenketen) en voortzetting van de regionale bundeling van backoffice taken.

Nr 53**Vraag**

Met welke landen in Latijns Amerika wil Nederland de banden 1) moderniseren, 2) verdiepen? Op welke wijze zal Nederland dit gaan doen?

Antwoord

De indrukwekkende democratische, sociale en economische vooruitgang van veel landen in Latijns Amerika maakt deze regio in toenemende mate een belangrijke internationale geopolitieke en economische speler. Het Koninkrijk past zijn diplomatieke inspanningen hierop aan, waarbij politieke samenwerking en economische diplomatie elkaar wederzijds versterkende instrumenten zijn. Recent zijn al diverse initiatieven opgezet om de banden te versterken en te moderniseren. De resultaten hiervan zullen in de komende jaren zichtbaar blijven. Voorbeelden omvatten de opening van een ambassade in Panama; de aanvraag van waarnemersstatus door het Koninkrijk bij de regionale organisatie *Pacific Alliance*, de intensivering van de relaties met Venezuela en Cuba; de opname van Colombia en Mexico als economische focuslanden; samenwerkingsplannen met Brazilië op multilaterale thema's; toenemende bezoeken over en weer (Brazilië, Chili, Cuba, Colombia, Mexico, Panama, Venezuela).

Nr 54**Vraag**

Wanneer wordt het telefoonnummer in gebruik genomen waar Nederlanders in het buitenland dag en nacht terecht kunnen voor consulaire bijstand?

Antwoord

Nederlanders in het buitenland kunnen nu al dag en nacht terecht bij de ambassades, die 24/7 bereikbaar zijn. In december 2013 zal een pilot worden gestart om hiervoor een centraal callcenter in te richten. Naar

verwachting kan in 2014 één centraal nummer, dat voor Nederlanders in het buitenland 24/7 bereikbaar is, operationeel zijn.

Nr 55, 96

Vraag 55

Wat wordt bedoeld met «een bundeling van krachten in de vreemdelingenketen»? Op welke wijze wordt hieraan invulling gegeven?

Vraag 96

Op welke wijze zal invulling worden gegeven aan het streven de taken in de keten op het gebied van onder andere reisdocumenten en visa te bundelen?

Antwoord

Bundeling van krachten in de vreemdelingenketen heeft betrekking op het efficiënter inrichten van alle processen waar verschillende ketenpartners bij betrokken zijn. Hieronder valt bijvoorbeeld het project «herinrichting (Schengen) visumproces kort verblijf», dat is gericht op samenbrengen van de uitvoeringstaken die belegd waren bij de IND en Buitenlandse zaken naar de IND. Ook zal er onderzoek worden gedaan naar bundeling van de uitvoeringstaken betreffende reisdocumenten, legalisatie en inburgering.

Dit is tevens in lijn met de Compacte Rijksdienst en de hervormingsagenda van het kabinet om beleid en uitvoering te scheiden, bundeling in de uitvoeringstaken te bereiken en het ontdebellen van uitvoerings- en toezicht organisaties.

Ook wordt er binnen de keten gewerkt om de informatie-uitwisseling in de vreemdelingenketen te verbeteren.

Nr 56, 57

Vraag 56

Ontvangt de Kamer een plan van aanpak voor de uitvoering van de kabinetsreactie op het AIV-advies over Responsibility to Protect (2011)? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wanneer?

Vraag 57

Wanneer wil de regering de kabinetsreactie op het AIV-advies over Responsibility to Protect (2011) volledig hebben uitgevoerd?

Antwoord

Het kabinet heeft RtoP hoog op de agenda staan. In overeenstemming met het AIV-advies betreffende RtoP (2010) en de kabinetsreactie hierop (2011) draagt het kabinet bij aan het versterken van het beginsel RtoP in de internationale betrekkingen. Dat is een continu proces en het kabinet zal zich daar blijvend voor inzetten. Ook in 2014 zullen stappen ondernomen worden om de operationalisering van RtoP verder te bespoedigen. De activiteiten die hierbij ondernomen worden zullen voortbouwen op activiteiten die het kabinet in het verleden ondernomen heeft:

- Het Kabinet heeft als doel om RtoP te versterken door middel van het voeren van dialogen in bilateraal en multilateraal verband (VN, EU, etc.).

- Nederland is lid – en thans voorzitter – van de zgn. *Group of Friends on Responsibility to Protect*. Deze groep, bestaande uit circa veertig landen die RtoP omarmen, stimuleert de dialoog over het beginsel met kritische landen. Nederland speelt een leidende rol binnen deze groep.
- Nederland spant zich vooral in voor de verbetering van preventie en non-militaire instrumenten door de internationale gemeenschap, zoals capaciteitsopbouw, bezoeken van de Hoge Vertegenwoordiger voor Mensenrechten, bemiddeling, sancties of embargo's. Bovendien is het van belang om de dialoog te blijven zoeken met kritische landen.
- Nederland organiseert jaarlijks tijdens de ministeriële week van de Algemene Vergadering van de VN een ministeriële bijeenkomst over RtoP.

Nr 58

Vraag

Kunt u voor Pakistan, Somalië en Jemen aangeven of hier naar de mening van de regering sprake is van een gewapend conflict in internationaal rechtelijke zin? Indien ja, kunt u per geval aangeven in welk gebied er precies sprake is van een gewapend conflict, om wat voor soort gewapend conflict het gaat (internationaal of niet-internationaal) en welke partijen bij dit gewapend conflict zijn betrokken?

Antwoord

De feitelijke situatie in (delen van) deze landen is bepalend voor de vraag of er sprake is van een gewapend conflict in internationaalrechtelijke zin. Voor een deugdelijke kwalificatie van de situatie is het nodig om inzicht te hebben in de mate van georganiseerdheid van de niet-statelijke strijdende partijen als ook in de intensiteit en aanhoudendheid van de gewapende strijd. Het kabinet beschikt niet over deze informatie en kan daarom niet uitsluiten of bevestigen dat in (delen van) voorgenoemde landen sprake is (geweest) van een gewapend conflict.

Nr 59

Vraag

In welke landen financiert Nederland welke projecten op het gebied van vrouwenrechten?
Waar wordt in deze projecten op ingezet en wat zijn de totale kosten hiervoor?

Antwoord

Op het terrein van vrouwenrechten financiert Nederland projecten in tal van landen via een breed scala aan programma's:

- Wereldwijd in lage- en middeninkomenslanden via «Funding Leadership and Opportunities for Women» (FLOW), MFS-2, en het «UN Trust Fund for the Elimination of Violence Against Women»;
- Geselecteerde landen voor het Mensenrechtenfonds waaruit ook wordt bijgedragen aan vrouwenrechtenprojecten;
- Landen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika, onder meer via «Women on the Frontline» en het «UN Gender Equality Fund»;
- Afghanistan, Burundi, Colombia, DR Congo, Sudan, Zuid-Sudan en landen in de MENA-regio via het

In dit overzicht zijn de uitgaven op het gebied van SRGR niet meegenomen.

In deze programma's wordt ingezet op de vier doelen ter bevordering van vrouwenrechten en gendergelijkheid, te weten: 1) politieke participatie en leiderschap, 2) economische zelfstandigheid, 3) de bestrijding van geweld tegen vrouwen waaronder seksueel geweld en de problematiek rondom kindbruiden en 4) volwaardige deelname van vrouwen in vredesprocessen en conflictbeslechting.

Het budget voor gelijke rechten en kansen voor vrouwen ten laste van de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking bedraagt in 2014 EUR 45 mln. In 2013 is het budget EUR 53,5 mln. (mede door een ophoging met EUR 10 mln. als gevolg van het amendement Maij), de verdeling van dit budget is u toegegaan bij brief d.d. 12 juli 2013 (Kst 32605–126). Belangrijke programma's als FLOW en het NAP 1325 lopen in 2014 nog door.

Een tweetal MFS allianties draagt substantieel bij aan versterking van vrouwenrechten. Zo richt de Girl Power alliantie zich op de versterking van de rechtspositie van meisjes en jonge vrouwen. De SRGR alliantie bevordert het recht op informatie over en toegang tot reproductieve zorg en bestrijdt seksueel geweld tegen vrouwen. Beide allianties ontvangen voor hun programma's in totaal EUR 100 mln. De overige allianties besteden op geïntegreerde wijze aandacht aan vrouwenrechten.

De landenlijst bij het mensenrechtenfonds geeft aan voor welke landen het mensenrechtenfonds open staat. Voor wat betreft de allocatie voor 2014 verwijs ik naar het antwoord op vraag 17.

Nr 60

Vraag

Wat wordt bedoeld met een effectieve taakverdeling in het extern optreden van de Europese Unie? Welke taak wil Nederland op zich nemen? Hoe zou een dergelijke taakverdeling er uit zien?

Antwoord

De vraag naar een effectieve taakverdeling in het extern optreden van de Europese Unie heeft betrekking op hoofdstuk 1.2 van de begroting (Bescherming van de rechten van de mens). In dit verband streeft Nederland naar een informele verdeling van taken/onderwerpen tussen lidstaten en EDEO, niet alleen in Brussel, maar ook op lokaal niveau, met als doel de effectiviteit van de Unie te vergroten. Nederland zet in op de speerpunten van het Nederlands mensenrechtenbeleid: mensenrechtenverdedigers, vrouwenrechten en LGBT. Andere Lidstaten hebben een voortrekkersrol op de eigen speerpunten: Denemarken ten aanzien van de doodstraf en Portugal ten aanzien van economische, sociale en culturele rechten. Deze informele taakverdeling wordt op niveau van de Raadswerkgroep in Brussel overeengekomen en vormgegeven door middel van *Task Forces* waarin lidstaten participeren.

Nr 61

Vraag

Kunt u nader ingaan op uw pleidooi voor een «eerlijker lastenverdeling tussen bondgenoten» binnen de NAVO? Welke voorstellen gaat Nederland doen/heeft Nederland gedaan om te zorgen voor eerlijkere lastenverdeling tussen NAVO bondgenoten?

Antwoord

Zoals bekend bedragen de defensie-uitgaven van de VS op dit moment ongeveer 75% van het totaal dat alle NAVO-bondgenoten gezamenlijk aan de defensie uitgeven. Oorspronkelijk bedroeg dit ongeveer 50%. De Europese landen binnen het bondgenootschap zullen, zoals in de Internationale Veiligheidsstrategie is betoogd, meer verantwoordelijkheid moeten nemen, ook op het terrein van capaciteitsontwikkeling. Om die reden neemt Nederland ook actief deel aan de concepten van Pooling & Sharing (EU) en Smart Defence (NAVO). Nederland is groot voorstander van meer internationale defensiesamenwerking en van verdere ontwikkeling van deze concepten.

Nr 62

Vraag

Welke voorstellen gaat Nederland doen/heeft Nederland gedaan om te zorgen voor vergaande contacten met externe partners? Welke partners worden bedoeld?

Antwoord

Nederland hecht veel waarde aan intensieve samenwerking met alle NAVO-partnerlanden. Het betreft ruim 40 partnerlanden waarmee NAVO samenwerkt zowel bilateraal als in samenwerkingsverbanden. Nederland zet in op een duidelijke commitment van de NAVO om het huidige niveau van interoperabiliteit en samenwerking met partnerlanden, dat voor een groot deel gedreven werd door de operaties, te behouden en waar mogelijk verder uit te bouwen. Nederland is daarom voorstander van actieve participatie van externe partners die actief hebben bijgedragen aan bijvoorbeeld ISAF, in het Connected Forces Initiative en bij de ontwikkeling van militaire capaciteiten via zowel het Smart Defence (NAVO) als het Pooling & Sharing (EU) initiatief.

Nr 63

Vraag

Hoe is het mogelijk dat de NAVO zelf, noch anderen, in onderzoeken bewijs hebben kunnen vinden voor de stelling dat de NAVO-missie OUP in Libië burgerslachtoffers heeft gemaakt, terwijl allerlei onderzoeken van HRW, AI en andere ngo's en media op het tegendeel wijzen (Kamerstuk 29 521, nr. 200)»?

Antwoord

De NAVO heeft aangegeven slechts in beperkte mate over informatie te beschikken, omdat het tijdens OUP geen grondtroepen ter plekke had, en wijst erop dat het in de eerste plaats aan de Libische regering is om nadere informatie te verzamelen. De NAVO heeft steeds aangegeven eventueel Libisch onderzoek naar specifieke incidenten te ondersteunen. Ook de onderzoeken van de International Commission of Inquiry on Libya, ingesteld door de VN-Mensenrechtenraad, Human Rights Watch en Amnesty International, waaraan de NAVO medewerking heeft verleend, hebben geen bewijs opgeleverd dat burgerslachtoffers in Libië zijn veroorzaakt door Operatie Unified Protector.

Nr 64

Vraag

Kunt u toelichten hoe een begrippenkader rondom cyber security eruit zou moeten zien?

Antwoord

De digitale dreiging is een van de grootste nieuwe gevaren en heeft een volwaardige plaats in het buitenlands beleid. Om cyber security beter te kunnen garanderen zijn, naast nationale maatregelen, ook internationale afspraken nodig. De gedachtenwisseling over een (internationaal) begrippenkader staat echter in de kinderschoenen.

Om te kunnen komen tot overeenstemming over gezamenlijke normen en standaarden voor een vrij en veilig internet moet er eerst overeenstemming zijn over wat er precies tot het cyberdomein wordt gerekend. Daarover wordt gesproken in o.a. de VN en de OVSE. De OVSE heeft een werkgroep ingericht om te komen tot een gedeeld begrippenkader en bijbehorende vertrouwenwekkende maatregelen. Het blijkt echter in praktijk uiterst lastig te zijn overeenstemming te vinden over zelfs de meest basale begrippen. De reden hiervoor is de sterk verschillende doelstellingen die verschillende landen voor ogen hebben bij het versterken van cyber security. Daar waar de EU en ook Nederland beogen te komen tot een vrij en veilig internet dat vrijheid, innovatie en democratie stimuleert, leggen anderen meer de nadruk op staatssoevereiniteit en controle. Gezien het belang van een sterkere internationale consensus op dit terrein probeert Nederland actief meer inzicht in elkaars definities te faciliteren door in samenwerking met EU-partners voorstellen te doen voor begripsverduidelijking. Daarnaast maakt Nederland zich sterk voor een internet governance model waarin de belangen van de verschillende actoren (overheden, private sector, maatschappelijke organisaties) een plaats hebben.

Nederland zal in 2015 een belangrijke internationale conferentie over cyber security organiseren. Deze conferentie kan ook als platform dienen om de discussie over normen en standaarden verder te brengen.

Nr 65

Vraag

In welke landen werkt Nederland aan training en capaciteitsopbouw van buitenlandse handhavings- en vervolgingsapparaten? Om welke projecten/missies gaat het en hoeveel geld wordt er per project/missie en per land besteed?

Antwoord

Nederland steunt de capaciteitsopbouw van handhavings- en vervolgingsapparaten in derde landen zowel bilateraal als via internationale organisaties.

UNODC

Zo financiert Nederland projecten van het UNODC in het kader van de opbouw van de justitieketen in Ethiopië en de opbouw van politie en justitie in de Pakistaanse provincie Baluchistan.

Tenslotte voeren diverse Nederlandse instanties door de EU gefinancierde trainingsprojecten uitgevoerd uit (via het ISEC programma van de Europese Commissie).

Mensenhandel

Met Nigeria wordt door de Nationale Politie en het OM het NAPTIP, het Nigeriaanse agentschap voor de bestrijding van mensenhandel, getraind. In 14 Midden- en Oost-Europese landen vinden trainingen plaats i.h.k.v. preventie en bestrijding mensenhandel.

Terrorismebestrijding

In het kader van capaciteitsopbouw in derde landen op het gebied van internationale terrorismebestrijding draagt Nederland bij aan het International Institute on Justice and the Rule of Law (dat een focus heeft op Noord-Afrikaanse regio), en voert het ICCT een project uit op het gebied van strafprocesrecht in terrorisme zaken.

Politiesamenwerking algemeen

De Nationale Politie heeft daarnaast samenwerkingsprogramma's met een aantal landen, welke door de Nationale Politie als prioritair zijn aangegeven. Hierbij gaat het met name om Europese landen.

De Nederlandse bijdrage aan de capaciteitsopbouw en training van buitenlandse handhavings- en vervolgingsapparaten blijft niet beperkt tot het thema grensoverschrijdende criminaliteit. In de partnerlanden met een programma Veiligheid & Rechtsorde draagt Nederland veelal bij aan geïntegreerde rechtsstaatprogramma's, soms via internationale organisaties en soms bilateraal. Het gaat daarbij niet alleen om versterking van handhavings- en vervolgingsapparaten, maar om een sector-brede aanpak. Capaciteitsopbouw en training van handhavings- en vervolgingsapparaten vormen hier slechts een onderdeel van. Het daarom lang niet altijd mogelijk precies vast te stellen welk aandeel van de bijdrage specifiek hiervoor wordt ingezet. Er zijn overigens uitzonderingen: in een enkel geval is er een apart programma voor capaciteitsopbouw en training. Een voorbeeld is het programma voor samenwerking tussen de politie en het openbaar Ministerie in Kunduz (Afghanistan), of het literacy programme, waarmee Afghaanse agenten leren lezen en schrijven. Hiermee was in 2012 respectievelijk EUR 350.000 en EUR 357.000 gemoeid.

Wat geldt voor bilaterale programma's voor Veiligheid & Rechtsorde, geldt ook voor de rechtsstaatprogramma's die Nederland via internationale organisaties steunt. Zo heeft het Bureau for Crisis Prevention and Recovery van de VN (BCPR) het Global Programme on Rule of Law, waarbij generieke rechtsstaatprogramma's in verschillende landen worden uitgevoerd, zoals Zuid Soedan, Jemen of Nepal. Nederland steunt dit programma. Hetzelfde geldt voor het Law and Order Trust Fund Afghanistan van UNDP. De bijdrage aan dit Trust Fund wordt voor een groot deel besteed aan politiesalarissen, maar ook aan capaciteitsopbouw van de Afghaanse politie.

Nr 66

Vraag

U stelt dat terrorismebestrijding plaatsvindt door een rechtstatelijke mensenrechtenbenadering. Kunt u toelichten hoe mensenrechten helpen terrorisme voorkomen?

Antwoord

Terroristen hebben het oogmerk de beginselen van democratie, mensenrechten en de rechtsstaat te ondermijnen. Voor het kabinet geldt als

uitgangspunt dat bij de opsporing en vervolging van diegenen die deze beginselen geweld willen aandoen, het van groot belang is om juist zelf aan die fundamentele beginselen vast te houden. Het loslaten van deze beginselen bij terrorismebestrijding zou leiden tot een neerwaartse spiraal van mensenrechtenschendingen, en zou duurzame veiligheid en stabiliteit alleen maar verder weg brengen.

Binnen het mensenrechtenregime bestaat de mogelijkheid dat bepaalde rechten worden beperkt ten behoeve van bijvoorbeeld de bescherming van de nationale veiligheid. Of bij de bestrijding van terrorisme beperkingen op de mensenrechten aanvaardbaar zijn, hangt mede af van de vraag of aan de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit is voldaan. Zeker in het geval dat de inzet van geweld mogelijk tot burger-slachtoffers kan leiden, dient die afweging uiterst zorgvuldig gemaakt te worden.

Nr 67

Vraag

Door wie en op basis waarvan worden de terrorismelijsten samengesteld?

Antwoord

Terrorismesancties zijn van kracht op nationaal, EU en VN-niveau. Op nationaal niveau vormt de Sanctieregeling 2007-II de wettelijke basis voor een sanctiebesluit dat valt onder verantwoordelijkheid van de Minister van Buitenlandse Zaken, in overeenstemming met de Ministers van Veiligheid en Justitie, en Financiën. Leidend criterium is dat er overtuigende aanwijzingen moeten zijn van betrokkenheid bij het (faciliteren) van terrorisme. De Raad van Ministers van de Europese Unie kan overgaan tot een terrorisme-«listing» op basis van Gemeenschappelijk Standpunt 2001/931. Voorwaarde is dat een besluit is genomen door een nationale bevoegde autoriteit, dit kan bijvoorbeeld een strafrechtelijke veroordeling zijn. Op VN-niveau, ten slotte, is de Veiligheidsraad verantwoordelijk voor het Al Qaida-regime, waaraan Veiligheidsresolutie 1267 (1999) ten grondslag ligt. De werking van de «terrorismelijsten» en hun onderlinge samenhang is uitgebreid beschreven in het zogenoemde bevroingsprotocol, beschikbaar op www.rijksoverheid.nl.⁴

Nr 68

Vraag

Hoe ziet de samenwerking met Defensie op het gebied van cyber security er precies uit?

Antwoord

Cyber security is een zich snel ontwikkelend domein waar bij uitstek sprake is van verwevenheid van interne en externe veiligheid. De Ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie werken binnen de eigen verantwoordelijkheden nauw samen om aan de uitdagingen van cyber security het hoofd te bieden. Nationaal gebeurt dat binnen het kader van de Nationale Cyber Security Strategie. Internationaal gebeurt dat o.a. in de EU en de NAVO. In haar brief van 26 augustus jl. (Kamerstuk 33 321,

⁴ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/internationale-vrede-en-veiligheid/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/09/19/procedures-totstandkoming-en-beeindiging-van-bevroingsmaatregelen-terrorisme.html>

nr. 2) heeft de Minister van Defensie aan uw Kamer reeds aangegeven hoe deze samenwerking vorm krijgt.

Daarnaast heeft de Advies raad Internationale Vraagstukken in 2012 een advies uitgebracht over de toepasbaarheid van het internationaal recht op het cyberdomein. Ook dit is een terrein waar BZ en Defensie nauw met elkaar samenwerken. De complexiteit van het cyberdomein dwingt tot een goede bundeling van krachten en het gezamenlijk investeren in het vinden van oplossingen die zowel het militaire als het civiele domein raken.

Nr 69

Vraag

Het kabinet wil een meer geharmoniseerd wapenexportbeleid. Is het kabinet bereid om dan ook bij de EU te melden als een wapenvergunning in de Tweede Kamer is gestrand vanwege twijfels over de Europese criteria in een betreffend land?

Antwoord

Wanneer een aanvraag voor militaire goederen op grond van toetsing aan de acht criteria wordt afgewezen door de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op basis van een negatief advies van de Minister van Buitenlandse Zaken, wordt dit zo snel mogelijk gedeeld met alle andere EU-lidstaten.

Zulke «denial notificaties» geven de verplichting om bij vergelijkbare transacties (de combinatie van dezelfde goederen en dezelfde eindgebruiker) te consulteren bij het land dat de vergelijkbare aanvraag eerder heeft afgewezen. Alleen indien een exportvergunningaanvraag daadwerkelijk wordt geweigerd, is er een aanleiding om een notificatie van een denial te delen met Europese partners.

Nr 70

Vraag

Wanneer heeft Nederland voor het laatst landen die het Verdrag Chemische Wapens niet hebben ondertekend of geratificeerd, aangesproken om dit alsnog te doen?

Antwoord

Op dit moment hebben vier landen het Verdrag Chemische Wapens niet getekend: Angola, de Democratische Volksrepubliek Korea (Noord-Korea), Egypte en Zuid-Soedan. Twee landen hebben het Verdrag wel getekend, maar nog niet geratificeerd: Israël en Myanmar. Deze zes landen worden regelmatig opgeroepen om het Verdrag Chemische Wapens te tekenen of te ratificeren. Dat gebeurt in multilateraal verband, o.a. in de Eerste Commissie van de Verenigde Naties, waar de EU het belang van het Verdrag Chemische Wapens zeer benadrukt heeft tijdens de opening van de Commissie in oktober 2013. Het lidmaatschap van het Verdrag komt ook regelmatig aan de orde in bilaterale contacten tussen Nederland/EU en genoemde zes landen, o.a. tijdens gezamenlijke EU-demarches in verschillende hoofdsteden en in gesprekken van de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiger bij de OPCW.

Nr 71**Vraag**

Deelt u de opvatting dat met het akkoord tussen de VS en de regering Karzai een cruciale horde genomen is voor de nieuwe NAVO-missie in Afghanistan na 2014?

Antwoord

Met dat akkoord is een belangrijk knelpunt weggenomen voor een eventuele nieuwe NAVO-missie in Afghanistan na 2014. De tussen Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken Kerry en President Karzai overeengekomen tekst moet zowel in de VS als in Afghanistan nog worden goedgekeurd.

Nr 72**Vraag**

Is Nederland al gepolst door andere landen om een bijdrage aan de nieuwe missie van de NAVO in Afghanistan te leveren, na 2014? Bent u bereid contact op te nemen met Duitsland als «framework nation» om de mogelijkheden te onderzoeken van een gezamenlijke bijdrage?

Antwoord

Nederland heeft nog geen verzoek ontvangen voor het leveren van een eventuele post-2014 bijdrage. Besluitvorming over een Nederlandse bijdrage is niet aan de orde totdat duidelijkheid bestaat over de omvang van de bijdrage door onder meer de VS en het operationeel kader van een nieuwe NAVO-missie. In dat licht zou het prematuur zijn om nu met andere landen de mogelijkheden te onderzoeken van een gezamenlijke deelname.

Nr 73**Vraag**

Bent u bereid een bijdrage te leveren aan de nieuwe missie van de NAVO in Afghanistan na 2014, in navolging van andere landen die al bijdragen hebben toegezegd? Zo ja, wanneer? Hoe ziet het tijdspad qua besluitvorming eruit?

Antwoord

Het is prematuur om te spreken over een mogelijke Nederlandse bijdrage aan een dergelijke missie en het daaraan verbonden tijdspad. Wanneer duidelijk is hoe de nieuwe missie eruit komt te zien, zal het kabinet besluiten over eventuele deelname aan een post-2014 missie. Ook de meeste andere landen hebben nog niet aangegeven of en op welke manier zij zullen bijdragen aan een nieuwe NAVO missie.

Nr 74**Vraag**

Is er uitvoering gegeven aan de motie van de leden Ten Broeke en Bonis over handhaving van het MATRA, en specifiek het Oostelijk Partner-

schapsprogramma (motie Kamerstuk 33 400 V, nr. 57)? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?»

Antwoord

Binnen het beschikbare MATRA- budget worden middelen beschikbaar gehouden voor de landen van het Oostelijk Partnerschap. Deze middelen zijn gedelegeerd aan de ambassades. Het Matra Politieke Partijen Programma is per 1 januari 2013 overgeheveld naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Op de begroting van dit Ministerie is jaarlijks een bedrag van EUR 1 mln. beschikbaar voor samenwerking tussen Nederlandse politieke partijen en buitenlandse politieke partijen, waaronder in de doellanden van Matra (zie ook het antwoord op vraag 92).

Nr 75

Vraag

Welke bevoegdheden horen volgens u bij het rechtsstatelijkheidsmechanisme om de Kopenhagencriteria ook na toetreding tot de EU te kunnen handhaven?

Antwoord

Nederland zet zich in voor een aanvullend mechanisme ter bevordering van de rechtsstatelijkheid in de EU met als doel een politieke dialoog over rechtsstatelijke ontwikkelingen tussen lidstaten te faciliteren. Het huidige EU-instrumentarium schiet daarvoor tekort. Een nieuw mechanisme zou voor alle lidstaten moeten gelden en het mogelijk moeten maken dat lidstaten op reguliere en op *ad hoc* basis met elkaar in dialoog gaan, uiteraard in synergie met bestaande instrumenten en rapportages binnen de Raad van Europa en het Grondrechtenagentschap. Over de wenselijke vormgeving van het mechanisme en de daarbij horende bevoegdheden zal het kabinet in de komende periode, in het licht van overleg hierover met de Europese partners en de verwachte Mededeling van de Commissie over dit onderwerp, een nader standpunt bepalen.

Nr 76

Vraag

Op welke manier kan de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO) naar uw inzicht slagvaardig en effectief optreden? Hoe dient de EDEO te worden vormgegeven om slagvaardig en effectief te zijn?

Antwoord

Het gewicht van de EU maakt EDEO tot een belangrijk instrument om de Nederlandse en Europese belangen mondiaal te bevorderen. Sinds de oprichting zijn reeds grote stappen gezet. EDEO zou een nog slagvaardiger en effectiever buitenlands beleid kunnen voeren wanneer de samenwerking tussen de Hoge Vertegenwoordiger en andere Commissarissen die zich met aspecten van het extern beleid bezig houden wordt versterkt. Ook wordt EDEO nog te vaak gezien als een organisatie die los staat van de EU-lidstaten. Het functioneren van EDEO is voor een groot deel afhankelijk van het *ownership* en draagvlak op nationaal niveau. Het is van belang dat de lidstaten de Hoge Vertegenwoordiger voldoende ruimte en vertrouwen geven binnen de ruimte die het verdrag biedt en gezamenlijk optrekken. Het kabinet hecht eraan dat Nederland het goede

voorbeeld geeft en zich, waar verenigbaar met het nationaal belang, nadrukkelijk voor gemeenschappelijk extern optreden uitspreekt. Deze aspecten komen onder meer aan de orde tijdens lopende besprekingen over de EDEO review.

Nr 77

Vraag

Waarom vindt de regering op nationaal niveau dat begrotingssteun beperkt moet worden, maar dat dit nog wel op Europees niveau kan?

Antwoord

Begrotingssteun door de EU acht het kabinet – onder voorwaarden – potentieel een opportuun instrument, omdat het aansluit bij de afspraken over de effectiviteit van hulp die tussen donoren en ontvangende landen in Parijs, Accra en, meest recent, in Busan zijn gemaakt: begrotingssteun sluit aan op prioriteiten en systemen van het ontvangende land, bevordert het *ownership*, heeft lage transactiekosten en helpt bij het goed beheer van overheidsfinanciën. Nederland is voorstander van een gecoördineerde benadering van begrotingssteun tussen EU en lidstaten, zodat geen verschillende signalen worden afgegeven aan ontvangende landen. De toegevoegde waarde van de EU bij het verstrekken van begrotingssteun is gelegen in de politieke dialoog die zij met partnerlanden kan voeren en het gewicht dat zij hierbij in de schaal kan leggen (*leverage*). Zoals is aangegeven in de kabinetsvisie op Europese ontwikkelingssamenwerking [Kamerstuk 21 501-4 nr. 149] heeft de EU in de loop van 2012 haar beleid ten aanzien van begrotingssteun herzien. Waar in het verleden de EU vooral technisch met deze hulpmodaliteit is omgegaan, zonder oog te hebben voor het politieke karakter van dit instrument, hanteert de EU nu een politiekere benadering van begrotingssteun met striktere criteria [Kamerstuk 21 501-04 nr. 148]. «Transparantie van de begroting» is als additioneel criterium toegevoegd en er is een politiek weegmoment geïntroduceerd, waarbij de opportuniteit van algemene begrotingssteun wordt beoordeeld aan de hand van de heersende politieke situatie in een land. Waarden als democratie, mensenrechten en rechtsstaat staan hierbij centraal. Het kabinet beschouwt dit nieuwe beleid als een belangrijke positieve ontwikkeling en zal blijven toezien op een consequente uitvoering ervan.

Nr 78

Vraag

Kunt u een overzicht geven van de momenten in de afgelopen twee jaar dat de EU het beleidsuitgangspunt *less for less* met betrekking tot de MENA-regio (Midden-Oosten en Noord-Afrika) heeft toegepast? Wat is er toen concreet besloten?

Antwoord

Het nabuurschapsbeleid van de Unie is erop gericht stabiliteit en welvaart aan haar buitengrenzen tot stand te helpen brengen, door economische ontwikkeling te helpen bevorderen en een democratische samenleving die functioneert volgens de regels van de rechtsstaat van de grond te helpen tillen. Het instrumentarium van het nabuurschapsbeleid is gebaseerd op positieve prikkels (*incentive based*): hoe beter landen hervormen, des te meer steun zij van de Unie tegemoet kunnen zien. Dit betekent ook dat waar hervormingen stagneren of zelfs geheel uitblijven, dit eveneens

consequenties heeft voor de Europese steun. Dit laatste was de afgelopen jaren het geval voor zowel Egypte als Syrië. Zo besloot de EU de voor Egypte gereserveerde transitiefondsen (SPRING) voor 2012 aan te houden en voor 2013 überhaupt geen SPRING-middelen toe te kennen. Daarnaast werden betalingen uit het reguliere hulpprogramma aan Egypte aangehouden omdat Egypte niet aan de voorwaarden voor betaling voldeed. Gezien de omstandigheden in Syrië heeft de EU geen enkele steun verleend aan de Syrische overheid. Voor een appreciatie van het nabuurschapsbeleid en de voortgangsrapporten per nabuurschapsland, zie Kamerstuk 22 112 nr. 1616.

Nr 79

Vraag

Kunt u een overzicht geven van de momenten in de afgelopen twee jaar dat Nederland bilateraal het beleidsuitgangspunt *less for less* met betrekking tot de MENA regio heeft toegepast? Wat is er toen concreet besloten?

Antwoord

In het kader van het *incentive based* beleid is tot dusverre twee keer sprake geweest van vermindering van bilaterale transitiesteun. In beide gevallen ging het om Egypte. Bij de start van het Matra-zuid programma begin 2012 werd besloten vooralsnog niet samen te werken met de Egyptische overheid in afwachting van een democratisch tot stand gekomen regering. De overheidssamenwerking werd eind 2012 geactiveerd, maar in augustus 2013 weer stopgezet, na de massale en gewelddadige botsingen tussen de Egyptische overheid en aanhangers van de voormalige president Morsi. Inmiddels heeft het kabinet besloten de OS-steun voor de watersector en de Government-to-Government samenwerking onder het Matra-Zuid transitiefonds te hervatten, zoals met uw Kamer gewisseld ter voorbereiding van de Raad Buitenlandse Zaken van 21 oktober jl. Aan de Syrische overheid is bilateraal in het geheel geen transitiesteun verleend.

Nr 80

Vraag

Voor welke landen streeft de regering een associatieakkoord met de EU na?

Antwoord

Er zijn verschillende verdragsvormen mogelijk om de contractuele betrekkingen tussen de EU en derde landen te versterken. Naast associatieakkoorden wordt er bijvoorbeeld ook onderhandeld over politieke raamwerkakkoorden en vrijhandelsovereenkomsten. Een lijst van de verdragen waarover Nederland of de EU onderhandelen met derde landen of regio's wordt periodiek gedeeld met de Staten-Generaal. De laatste versie van deze lijst is te vinden als Kamerstuk 23 530, nr. 100 en heeft als peildatum 30 september 2013. Het kabinet steunt de lopende onderhandelingen van de EU.

Over associatieakkoorden onderhandelt de EU momenteel met Georgië, Moldavië, en de Mercosurregio. Onderhandelingen voor het associatieakkoord met Oekraïne zijn al afgerond, maar de Raad moet in november a.s. nog een oordeel vellen of Oekraïne voldoet aan de politieke voorwaarden voor ondertekening ervan.

Nr 81**Vraag**

Welke activiteiten ontplooit en steunt het Ministerie in het kader van publieksdiplomatie? Welk bedrag besteedt het Ministerie per activiteit?

Antwoord

Het postennetwerk van het Ministerie van BZ zet publieksdiplomatie-activiteiten in om het beeld van Nederland in het buitenland te versterken en op een positief realistische manier uit te dragen. Dat gebeurt op thema's Economie, Vrede en recht (en veiligheid), Water, klimaat en energie, Creatieve industrie, landbouw en voeding, Europa en Ontwikkelingssamenwerking. Daartoe stelt het Ministerie een aantal middelen beschikbaar, zoals het Dutch Visitors Programma (bezoekprogramma voor jonge potentiële leiders met als doel een blijvende betrokkenheid bij Nederland tot stand brengen), en het Influentials Programme (programma rond een maatschappelijk thema waarbij deelnemers een belangrijke stem hebben in de lokale opinievorming). Tevens voorziet het departement de posten van strategische woordvoering en van informatie en middelen om publieksdiplomatie activiteiten uit te kunnen voeren (zoals «best-practice» voorbeelden, «toolkits», beeld- en videomateriaal, handleidingen en instructies op gebied van social media).

Er zijn door het departement 39 focuslanden geïdentificeerd die aan de hand van een activiteitenplan jaarlijks budgetten krijgen toegewezen. De niet-focuslanden krijgen een standaardbudget van EUR 5.000, 10.000 of 20.000. De posten zetten de fondsen in voor publieksdiplomatie-activiteiten, van seminars en workshops tot sponsoractiviteiten in het kader van bijvoorbeeld de Nederlandse fietscultuur. Het totale budget voor publieksdiplomatie bedroeg in 2013 EUR 7.527.000. Een deel daarvan (EUR 2.205.000) was geoormerkt voor culturele activiteiten. Totaal was voor de posten EUR 4.747.000 beschikbaar, waarvan EUR 3.087.000 voor focuslanden en EUR 1.660.000 voor niet-focuslanden om in publieksdiplomatie activiteiten te investeren.

Nr 82**Vraag**

Kunt u een overzicht geven van de genomen maatregelen om het door klokkenluider Edward Snowden onthulde misbruik van de privacy door geheime diensten tegen te gaan?

Antwoord

Zie de brieven van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan uw Kamer van 13 september jl. en van 28 oktober jl. (Kamerstukken 30 977, nrs 61 en 63)

Nr 83**Vraag**

Op welke manier zet de Wereldomroep, die subsidie krijgt op basis van het beleidsartikel inzake de bescherming en bevordering van mensenrechten, zich in voor de bescherming en bevordering van mensenrechten? Hoe wordt het Ministerie ingelicht over de prestaties van de Wereldomroep? Kunt u ingaan op de tot nu toe gerealiseerde prestaties?

Antwoord

De financiering van Radio Nederland Wereldomroep valt binnen het mensenrechtenbeleid van het kabinet. Naast bevordering van vrijheid van meningsuiting- en vorming kan door mediadiversiteit een krachtige bijdrage geleverd worden aan democratisering en ruimte voor mensenrechtenverdedigers om op te komen voor de vrijheden van anderen. Met haar programma zet RNW actief in op versterking van het medialandschap in landen waar van mediapluriformiteit geen sprake is. Hiertoe zal RNW m.n. content met informatie en discussie aanbieden via eigen platforms en platforms van lokale partners. RNW belicht onderwerpen waar lokaal niet vrijelijk over gesproken kan worden en die met Nederland geassocieerd worden. Daarbij ligt de focus op drie centrale thema's: democratie en goed bestuur, mensenrechten en seksuele rechten, waarbij lokale perspectieven en informatiebehoeftes leidend zijn voor de gekozen vorm.

Conform de subsidiebeschikking legt RNW verantwoording af middels een jaarplan, een begroting, een inhoudelijke rapportage en een financiële rapportage. Verder is er tussentijds geregeld contact over het functioneren van de Wereldomroep.

Er is nog geen geheel overzicht van resultaten omdat de rapportage over de werkzaamheden tijdens het eerste jaar van RNW pas op 30 april 2014 hoeft te worden ingediend, maar er zijn al wel wat resultaten met u te delen.

- Zo is «Love Matters,» een project van RNW over de lusten en lasten van liefde, seks en relaties, bekroond met de prestigieuze «Award for Excellence & Innovation in Sexuality Education» door de World Association for Sexual Health. De winnende web- en mobiele sites bereikten in 2012 meer dan 2,14 miljoen mensen en meer dan 130.000 jongeren namen actief deel aan conversaties op de Facebookpagina's.
- Een ander voorbeeld is de lancering van de website «Regards sur Gbagbo» om een onafhankelijk platform te bieden aan mensen om hun persoonlijke verhaal te vertellen over de invloed die het geweld dat na de presidentsverkiezingen van 2010 in Ivoorkust uitbarstte op hen heeft gehad.
- Ook heeft RNW het afgelopen jaar aandacht gevraagd voor meerdere bloggers en journalisten in nood, zoals de Mexicaanse journaliste Lucy die in juni vluchtte na ernstige doodsb bedreigingen. Lucy is de schrijfster van het populaire «Blog del Narco» dat zonder (zelf) censuur bericht over de dagelijkse misdaden van de drugskartels en de corruptie van de politie en door 3 miljoen Mexicanen wordt gevolgd.

Nr 84

Vraag

Aan welke landen wordt op basis van de EU-exportcriteria op dit moment geen militair materieel geëxporteerd door Nederland? Kunt u per land aangeven op basis waarvan hiertoe is besloten

Antwoord

Alle aanvragen voor een vergunning voor de export van militaire goederen worden per individueel geval getoetst aan de acht criteria van het Europese Unie Gemeenschappelijk Standpunt uit 2008, waarbij de relatie tussen het te exporteren goed, de eindgebruiker en het eindgebruik essentieel is. Op voorhand worden geen landen uitgesloten van deze toetsing. Aanvragen voor landen waarvoor een wapenembargo is overeengekomen in de Verenigde Naties (VN), Europese Unie (EU) of de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) worden

direct afgewezen op basis van criterium één van het EU Gemeenschappelijk Standpunt te weten «de internationale verplichtingen van de lidstaten».

Tevens is besloten in de conclusies van de Raad van Buitenlandse Zaken van 21 augustus 2013 om alle export van goederen voor interne repressie naar Egypte aan te houden en de export van militaire goederen te herbezien. Nederland houdt derhalve aanvragen voor exportvergunningen van militaire goederen en goederen die voor interne repressie kunnen worden ingezet vooralsnog aan.

Nr 85

Vraag

Hoe wil Nederland het juridisch kader gericht op nucleaire ontwapening en non-proliferatie versterken?

Antwoord

De Nederlandse inzet op dit gebied wordt uitgebreid uiteengezet in de Beleidsbrief nucleaire ontwapening en non-proliferatie, welke de Kamer op 24 oktober toeging. Het Non-Proliferatie Verdrag (NPV, 1970) is de hoeksteen van het mondiale bouwwerk op het gebied van ontwapening en non-proliferatie. Het verdrag vormt het fundament van het Nederlandse beleid en is gebaseerd op drie pijlers: ontwapening, non-proliferatie en het recht op vreedzaam gebruik van het atoom. Het NPV heeft tot op heden adequaat gefunctioneerd, maar staat onder druk door het ontbreken van universaliteit, door niet-naleving van waarborgverplichtingen en door de perceptie van onvoldoende voortgang bij ontwapening. Nederland streeft daarom naar universalisering van het NPV en roept alle staten die dat nog niet hebben gedaan op toe te treden tot het verdrag als niet-kernwapenstaat.

Ondanks decennia van gedeeltelijke vooruitgang op NPV-gebied zitten er nog elementaire gaten in het internationale juridische bouwwerk op nucleair terrein. Zo is het Alomvattend Kernstopverdrag (Comprehensive Test Ban Treaty, CTBT) nog steeds niet in werking getreden en is er nog steeds geen overeenstemming over een Splijstofstopverdrag (Fissile Material Cut-Off Treaty, FMCT). Nederland zal zich daarom blijven inzetten voor de inwerkingtreding van het CTBT en het realiseren van het FMCT. Eén van de manieren waarop Nederland zich actief inzet voor het versterken van het internationale ontwapenings- en non-proliferatiebouwwerk is via het lidmaatschap van het Non-Proliferation and Disarmament Initiative (NPDI).

Nr 86

Vraag

Wanneer kan de Kamer de door u toegezegde visie op nucleaire ontwapening tegemoet zien?

Antwoord

De Beleidsbrief nucleaire ontwapening en non-proliferatie is de Kamer op 24 oktober toegegaan.

Nr 87**Vraag**

Waarom bepleit u transparantie op het gebied van kernwapens, maar blijft u zwijgen over in Nederland gestationeerde kernwapens?

Antwoord

In de Beleidsbrief nucleaire ontwapening en non-proliferatie, welke de Kamer op 24 oktober toeging, wordt specifiek aandacht besteed aan transparantie op het gebied van kernwapens. Nederland wil zich binnen de NAVO actief blijven inzetten om transparantie, ook op het gebied van niet-strategische nucleaire wapens (NSNW), te bevorderen. Het kabinet is van mening dat het verschaffen van meer transparantie kan bijdragen aan ontwapening. De door Nederland nagestreefde transparantie vergt evenwel unanieme instemming binnen het bondgenootschap en een vergelijkbare openheid van de Russische Federatie. Zoals u bekend kunnen op basis van bondgenootschappelijke en juridisch bindende afspraken geen mededelingen worden gedaan over aantallen en locaties van in Europa aanwezige Amerikaanse kernwapens.

Nr 88**Vraag**

In de Internationale Veiligheidsstrategie kiest u voor meer focus op instabiele regio's in de buurt van Europa. Valt Afghanistan hier ook onder?

Antwoord

In de Internationale Veiligheidsstrategie staat dat de focus gericht is op de conflictgebieden in de halve ring rondom de Unie: Noord-Afrika, Sahel, Hoorn van Afrika, het Midden-Oosten en de Kaukasus. Afghanistan valt niet in deze geografische opsomming. Dit betekent niet dat we ons uitsluitend op de schil rond Europa richten: zoals de EU een beroep zal moeten kunnen blijven doen op de NAVO voor het waarborgen van veiligheidsbelangen in onze directe omgeving, zullen de VS en andere NAVO-partners een beroep moeten kunnen blijven doen op Nederland en de Europese landen voor conflicten op grotere afstand.

Nr 89**Vraag**

De bijdrage aan de bevordering van ontwapening en wapenbeheersing is meer dan verdubbeld. De kosten van de Nuclear Security Summit lijken deze stijging te verklaren. Kunt u een kostenoverzicht van de NSS delen met de Kamer?

Antwoord

De stijging van de bijdrage aan de bevordering van ontwapening en wapenbeheersing is inderdaad deels toe te schrijven aan de kosten van de Nuclear Security Summit, die op 24 en 25 maart 2014 in Den Haag zal plaatsvinden. Hiervoor zijn meer dan vijftig wereldleiders uitgenodigd, onder wie de presidenten Obama, Poetin en Xi Jinping en de premiers Erdogan, Merkel en Singh. Minister-president Rutte zal de top voorzitten. De NSS is bedoeld om de beveiliging van nucleair materiaal verder te verbeteren en zo nucleair terrorisme te voorkomen. Nederland wil op deze

manier bijdragen aan een veiliger wereld. Gezien het feit dat het de eerste keer is dat Nederland een topconferentie van een dergelijke omvang organiseert, is de kostenraming deels gebaseerd op de organisatorische opzet van de twee voorgaande Nuclear Security Summits in Seoul en Washington en de toppen van de G8 en de G20. Voor zaken als inhoud, organisatie, catering, techniek, vervoer en tolkenfaciliteiten, zowel voor de conferentie zelf als voor het aanpalende mediacentrum, is over 2013 en 2014 een budget van in totaal maximaal 24 miljoen euro geraamd. Dit wordt binnen de HGIS gefinancierd. Kosten die betrekking hebben op beveiligingsmaatregelen zijn hierin, omwille van de veiligheid van inkomende wereldleiders, niet inbegrepen. Delegaties en media betalen overigens zelf voor hun reis- en verblijfskosten.

Nr 90

Vraag

Nederland draagt in 2014 102 miljoen euro bij aan de VN voor crisisbeheersingsoperaties. Wat dragen andere EU-landen bij aan VN-crisisoperaties? Kunt u daar een overzicht van geven?

Antwoord

De Nederlandse bijdrage van 102 miljoen euro betreft een raming van de kosten in 2014. De reële bijdragen voor 2014 van Nederland en andere EU-landen zijn nog niet bekend. De bijdrage wordt berekend op grond van de VN-contributieschaal voor vredesoperaties, waarbij draagkracht van landen het leidende beginsel is. Nederland droeg in 2013 160,6 miljoen US dollars bij aan VN crisisbeheersingsoperaties.

Ter vergelijking hieronder de bijdrage van enkele andere EU-landen (in miljoen US dollars): Frankrijk (700,3), Duitsland (693,3), Verenigd Koninkrijk (648,9), Italië (431,9), België (96,9), Zweden (92,2), Polen (26,8) en Roemenië (6,6). Hierbij moet opgemerkt worden dat Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk extra worden aangeslagen wegens hun bijzondere verantwoordelijkheid voor het mandateren van vredesoperaties.

Nr 91

Vraag

Kunt u een overzicht maken van alle landenprogramma's in het kader van hervormingen Arabische regio?

Antwoord

In het kader van de democratische transitie in de Arabische regio zijn vijf prioriteitslanden geselecteerd: Egypte, Jordanië, Libië, Marokko en Tunesië. Activiteiten in deze landen worden ondersteund vanuit het Matra-zuid programma, het Mensenrechtenfonds, het Stabiliteitsfonds, en Wederopbouw. Daarnaast zijn er nog uitgaven voor eerder gestarte projecten ten laste van het Fonds Ontwikkeling Pluriformiteit en Participatie (FOPP). In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel vanuit deze fondsen in 2013 naar verwachting in deze landen zal worden besteed ten behoeve van democratische transitie (bedragen in EUR x 1.000). Gezien het vraaggestuurde karakter van deze programma's kan nog niet precies worden aangegeven hoe de inzet in 2014 zal zijn. Naast deze programma's is vanuit het programma voor vrouwenrechten en gendergelijkheid in 2013 circa EUR 10 miljoen besteed in de Arabische regio, onder meer ten behoeve van Syrië en Egypte. Ook vanuit dit

programma kan nog niet precies worden aangegeven hoe hoog de uitgaven in 2014 zullen zijn.

	Egypte	Jordanië	Libië	Marokko	Tunesië
FOPP	40	133		395	4
Matra-zuid	1.463	1.067	984	2.304	2.267
Mensenrechtenfonds	567	645		534	238
Stabiliteitsfonds			240		680
Wederopbouw	11				1.140
Totaal	2.081	1.845	1.224	3.233	4.329

Nr 92

Vraag

Kunt u aangeven welk budget er in 2014 en verder precies beschikbaar is voor MATRA en MATRA-zuid? Welk deel daarvan wordt door welk Ministerie besteed?

Antwoord

Voor het Matra programma is in de periode 2014–2017 jaarlijks in totaal EUR 9,3 mln. beschikbaar. Hiervan staat EUR 8,3 mln. op artikel 2.5 van de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarnaast is op de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties jaarlijks een bedrag van EUR 1 mln. beschikbaar voor samenwerking tussen Nederlandse politieke partijen en politieke partijen in de doellanden van Matra.

Voor het Matra-zuid programma is in 2014 EUR in totaal 12,5 mln. beschikbaar. Daarvan staat EUR 6,85 mln. op art. 2.5 van de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, EUR 5,15 mln. op artikel 4.03 (voor PSI) en EUR 0,5 mln. op de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (voor samenwerking tussen Nederlandse politieke partijen en politieke partijen in de doellanden van Matra-zuid). Voor 2015 is het totale budget EUR 15 mln. waarvan EUR 8,12 mln. op art. 2.5 van de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, EUR 6,38 mln. op artikel 4.03 en EUR 0,5 mln. op de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De Nederlandse inzet na 2015 zal worden gezien na evaluatie van de huidige inzet.

Nr 93

Vraag

In welke landen financiert Nederland welke projecten op het gebied van terrorismebestrijding? Wordt in deze projecten op ingezet en wat zijn de totale kosten hiervoor?

Antwoord

Op het gebied van terrorismebestrijding financiert Nederland op dit moment activiteiten in onder meer Jemen, Pakistan, Somalië, Kenia en Indonesië. Prioriteit gaat daarbij uit naar versterking van de strafrechtelijke keten (opsporingscapaciteit, training openbare aanklagers, rechters) en projecten die zich richten op het tegengaan van radicalisering en gewelddadig extremisme. Voorbeelden zijn het «International Crime in Africa Programme», uitgevoerd door het Zuid-Afrikaanse Institute for Security Studies (ISS) en het «Victims of Terrorism»-project, dat bevordert dat slachtoffers van terrorisme worden betrokken bij het ontcrachten van

jihadistische propaganda. Deze prioriteitsgebieden vormen ook de kern van de activiteiten van het International Centre for Counter-Terrorism (ICCT) The Hague, dat in 2010 middels een subsidie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken werd opgericht. De Nederlandse inzet behelst een totale financiële inspanning van ca. € 16,0 mln. Hierbij dient te worden aangetekend dat deze projecten variëren in looptijd (de samenwerking met ISS gaat terug tot 2010). In veel gevallen beogen de projecten een breder effect, zo versterken de projecten in Pakistan en Afrika ook in bredere zin de ontwikkeling van de rechtsstaat.

Nr 94

Vraag

Waarom is de ambitie bij de consulaire dienstverlening lager dan de realisatie op dit gebied?

Antwoord

Deze streefwaarde betreft niet «consulaire dienstverlening» in brede zin, maar richt zich specifiek op de afhandeling van visumaanvragen binnen 15 dagen (conform de EU Visumcode). De realisatie over 2012 (82%) ligt boven de streefwaarde voor dat jaar en van 2013 (75%). Op basis daarvan is de streefwaarde voor 2014 verhoogd naar 80%. Hierbij is enige voorzichtigheid betracht omdat het regionaliseringsproces nog niet geheel is afgerond. Gestreefd wordt naar een verdere verbetering van de realisatie.

Nr 95

Vraag

Kunt u toelichten wat het NL-VL Huis deBuren is? Wat zijn de doelstellingen van dit project? Welk belang heeft NL bij dit huis?

Antwoord

De oprichting van het Vlaams-Nederlandse Huis deBuren in juni 2004 vloeide voort uit het Cultureel Verdrag Nederland – Vlaanderen (CVN) uit 1995 dat als doel heeft het bevorderen van culturele samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen.

Het Huis, dat gevestigd is in Brussel, heeft als doelstelling een forum te bieden voor kunst, cultuur, samenleving en politiek van de Lage Landen en Europa. DeBuren is daarmee een podium voor Nederlandse culturele sector om zich in Brussel te presenteren. In samenwerking met partners manifesteert deBuren zich ook met activiteiten buiten Brussel, zowel in Nederland als in Vlaanderen. Financiering van activiteiten geschiedt door Nederland en Vlaanderen gezamenlijk, Vlaanderen bekostigt de huisvesting.

Nr 97

Vraag

Wanneer wordt het onderzoek afgerond naar de wijze waarop de consulaire taken interdepartementaal, regionaal of in samenwerking met de Europese partners kunnen worden belegd? Kunnen de resultaten van dit onderzoek naar de Kamer worden gestuurd?

Antwoord

Dit betreft niet één omvattend onderzoek maar diverse deelprojecten, die op verschillende momenten worden afgerond. Voor ieder project wordt een business case opgesteld op basis waarvan besluitvorming plaatsvindt over de meest doelmatige inrichting van taken die nu nog op verschillende plekken worden uitgevoerd. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met betrokken keten- of samenwerkingspartners. Zie ook de antwoorden op vragen 52, 55 en 96. Voor wat betreft Europese samenwerking vindt geen onderzoek plaats, maar worden mogelijkheden tot samenwerking actief opgepakt, bijvoorbeeld op het terrein van visumvertegenwoordiging. De verantwoording over de diverse projecten zal plaatsvinden in het kader van het reguliere jaarverslag.

Nr 98

Vraag

Op welke ondersteuning kunnen Nederlandse gedetineerden in het buitenland rekenen? Is er een minimum norm voor contact? Wat verandert hieraan in de toekomst, vanwege de bezuinigingen op ambassades en consulaten, en de bezuinigingen op organisaties die (al dan niet vrijwilliger) Nederlandse gedetineerden bezoeken en ondersteunen?

Antwoord

Sinds 2002 is de bezoekfrequentie aan Nederlandse gedetineerden in het buitenland minimaal tweemaal per jaar. De norm van tweemaal per jaar geldt ongeacht wat de omstandigheden in de gevangenis zijn of wat de persoonlijke situatie van de gedetineerde is. Deze uniforme en wereldwijd toegepaste norm zal in verband met bezuinigingen op ambassades en consulaten worden geflexibiliseerd om te kunnen blijven garanderen dat gedetineerden die consulaire bijstand het meest nodig hebben die ook krijgen. Op dit moment wordt onderzocht hoe bezoeken en bezoekfrequentie te differentiëren, afhankelijk van het land en de situatie van de gedetineerde. Ook wordt gezocht naar alternatieven voor contact met gedetineerden, zoals via het instellen van een telefonisch spreekuur.

Nr 99

Vraag

Welke subsidies werden er de afgelopen jaren verstrekt aan organisaties die Nederlandse gedetineerden in het buitenland bezoeken en ondersteunen?

Antwoord

Op dit moment ontvangen drie partijen subsidie ten behoeve van de begeleiding van Nederlandse gedetineerden in het buitenland. Het gaat om subsidie aan Reclassering Nederland ter voorbereiding op de terugkeer naar Nederland en resocialisatie, aan de Stichting Epafras voor geestelijke zorg en aan Prisonlaw voor juridisch advies. Ten aanzien van de gedetineerdenbegeleiding zal de komende tijd worden gestreefd naar meer differentiatie in relatie tot de omstandigheden waarin Nederlandse gedetineerden verblijven. Dit betekent dat ook zal worden gekeken naar hoe deze subsidiemiddelen het beste kunnen worden ingezet zodat de toegevoegde waarde van de inzet voor de gedetineerden het hoogst is.

Nr 100**Vraag**

Wat is de stand van zaken met de subsidie voor PrisonLaw? Klopt het dat deze subsidie zal worden stopgezet en wat zijn de gevolgen hiervan voor de Nederlandse gedetineerden in het buitenland?

Antwoord

Prisonlaw heeft de afgelopen twee jaar subsidie ontvangen, zodat in bepaalde gevallen Nederlandse gedetineerden in het buitenland juridisch advies konden krijgen. Ook voor het komende subsidiejaar kan Prisonlaw een verzoek tot subsidie indienen. Bij de beoordeling van de aanvraag zal sterk naar de meerwaarde van de beoogde activiteiten worden gekeken mede in relatie tot de andere bij de gedetineerdenzorg betrokken organisaties.

Nr 101**Vraag**

Aan welke instituten levert Nederland een bijdrage in het kader van een grotere bekendheid met de Nederlandse cultuur? Kunt u een overzicht maken van alle instituten die in dit verband in 2014 geld ontvangen?

Antwoord

Per 1 januari 2014 zijn er geen culturele instituten meer. Op de begroting worden nog wel de volgende instellingen oneigenlijk als zodanig genoemd, maar dit zal in begrotingsjaar 2014 worden aangepast. Het Erasmushuis in Jakarta levert een bijdrage aan een grotere bekendheid met de Nederlandse cultuur. Het Erasmushuis maakt integraal deel uit van de Nederlandse ambassade. Het Vlaams-Nederlands Huis deBuren in Brussel is een door Vlaanderen en Nederland gezamenlijk gesubsidieerde instelling die de cultuur van de Lage Landen promoot. Het Instituut Néerlandais ontvangt vanaf 2014 geen bijdrage meer. De actuele stand van zaken is terug te vinden in de antwoorden op vraag 32 en 33.

Nr 102, 103**Vraag 102**

Kunt u toelichten wat het betekent om consulaire dienstverlening aan Nederlanders in het buitenland aan te bieden «op basis van eigen verantwoordelijkheid»? Gebeurde dit in het verleden niet? Zo nee, waarom niet?

Vraag 103

Op welke wijze verandert de consulaire dienstverlening doordat hieraan invulling wordt gegeven «op basis van eigen verantwoordelijkheid»?

Antwoord

Met verwijzing naar de antwoorden van het Kabinet op de vragen van de Tweede Kamer over de brief «Voor Nederland, Wereldwijd, over modernisering van de Nederlandse diplomatie en het netwerk van vertegenwoordigingen van het Koninkrijk der Nederlanden in het buitenland», betekent dit dat nog meer dan in het verleden van de Nederlandse burgers wordt

verwacht dat zij zich bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid, waaronder het zorgen voor een goede voorbereiding wanneer zij naar het buitenland vertrekken (denk bijv. aan verzekeringen) en het zich bewust zijn van de veiligheidssituatie en de omstandigheden in het te bezoeken land. Het Ministerie staat ze hierin bij onder meer via reisadviezen en een app met actuele informatie. Indien een Nederlandse burger in het buitenland in de problemen komt, kan de burger in vele gevallen de problemen zelf oplossen. Ook hulp van derden zoals familie en verzeke-
raars kan tot een oplossing leiden. Dit betekent dat Nederlanders, zeker in
noodsituaties en bij schrijnende gevallen wanneer hulp van derden niet
mogelijk is, kunnen blijven rekenen op consulaire bijstand door het
Ministerie en de posten in het buitenland.

Nr 104

Vraag

Waarom lopen de kosten voor «onvoorzien» op van 17 miljoen euro tot 156 miljoen euro?

Antwoord

De HGIS/non-ODA wordt voor inflatie gecorrigeerd. Deze inflatiecorrectie is van jaar tot jaar in de vorm van structurele tranches geparkeerd op niet-beleidsartikel 06.01 «Nominaal en onvoorzien». De toename ontstaat door een cumulatie van middelen (tranche op tranche) die jaarlijks afneemt na uitdeling aan HGIS/non-ODA-begrotingsonderdelen van een tranche voor de noodzakelijke compensatie van loon en prijsstijgingen, koersontwikkeling en onvoorziene tegenvallers.

Nr 105

Vraag

Waarom stijgen de verwachte ontvangsten bij post 7.10 niet?

Antwoord

Op basis van de huidige gegevens is er geen aanleiding om de ramingen voor de periode t/m 2018 bij te stellen. Op onderdeel 7.10 diverse ontvangsten worden apparaat gerelateerde ontvangsten verwerkt. Het gaat hierbij om zowel materiele (o.a. verkoop roerende goederen) als ook personele ontvangsten (o.a. doorbelasting aan andere Ministeries).

Nr 106

Vraag

Kunt u (per consulaat) beargumenteren waarom gekozen is voor de sluiting van de consulaten-generaal in 1) Antwerpen, 2) Chicago, 3) Milaan, 4) München en 5) Osaka?

Antwoord

Pendant van onze internationale oriëntatie is een breed postennet. Dat koppelt Nederland aan het buitenland, en andersom. Medewerkers ter plaatse kunnen voor Nederland op cruciale momenten verschil maken, met behulp van hun kennis van de lokale situatie en hun contacten bij de overheid, organisaties en in de samenleving. In het licht van onze internationale oriëntatie en belangen is het sluiten van ambassades

onwenselijk. Daarom is er in de taakstelling onder meer voor gekozen om activiteiten in Europa en OS-landen te verminderen, grote posten te verkleinen, versoberingen door te voeren, en te zoeken naar alternatieven voor de inrichting van de consulaire en economische functie van de consulaten-generaal in Antwerpen, Chicago, Milaan, München en Osaka. Met nadruk is er voor gekozen om géén CG's in opkomende markten te sluiten. Uit onderzoek blijkt dat het rendement van handelsbemiddeling in opkomende markten groter is dan in gevestigde westerse markten. Zie ook de brief «Voor Nederland, wereldwijd» (Kamerstuk 32 734, nr. 15) alsmede de antwoorden op vragen over deze brief die de Tweede Kamer zijn toegegaan op 30 september 2013 (Kamerstuk 32 734, nr. 16).

Nr 107

Vraag

Is er een analyse gemaakt van de gevolgen van de sluiting van de vijf consulaten-generaal? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat zijn de geschatte effecten van de sluiting van deze consulaten- generaal?

Antwoord

De analyse is dat de gevolgen beperkt zijn, omdat voor de consulaire en de economische functie van deze posten alternatieven bestaan. Zie voorts het antwoord op vraag 106.

Nr 108

Vraag

Kunt u toelichten op welke wijze het kerndepartement beter gebruik kan gaan maken van de kennis op posten? Welke maatregelen zullen hiertoe worden genomen?

Antwoord

De komende maanden wordt de taakverdeling tussen de posten en het kerndepartement onder de loep genomen en besproken tijdens de ambassadeursconferentie. Dit betreft de rijksbrede dienstverlening door de posten, die zal moeten worden gezien in het licht van een krimpende organisatie en een slinkende bezetting op de posten. Daarbij zal goed worden gezien waar en hoe taken optimaal kunnen worden belegd binnen het netwerk. Te ontwikkelen digitale samenwerkingsruimtes zullen het mogelijk maken om kennis wereldwijd effectiever te delen, bijvoorbeeld door plaats- en tijdonafhankelijk samen te werken aan documenten.